

BAM! ARTIESTEN MONITOR 2025

Een onderzoeksrapport in samenwerking met BAM! Popauteurs

BAM!
popauteurs

Erasmus

INHOUDS- OPGAVE

Auteurs:

Yosha Wijngaarden,
Thomas Calkins,
Pauwke Berkers,
Dylan Thompson

Voorwoord:

Arriën Molema

VOORWOORD 3

SAMENVATTING 4

1 CONTEXT EN DOELEN VAN HET ONDERZOEK

1.1 AANLEIDING 5
1.2 DOEL ONDERZOEK 6
1.3 UITVOERING ONDERZOEK 6
1.4 FINANCIERING 6

2 METHODEN VAN ONDERZOEK

2.1 METHODEN ALGEMEEN 7
2.2 ONLINE SURVEYS 7
2.3 ONDERZOEKSETHIEK 8

3 ONDERZOEKS- BEVINDINGEN

3.1 LOOPBAAN, INKOMEN, TIJDSBESTEDING 9
3.1.1 LOOPBAAN, PROFESSIONELE SAMENWERKINGEN,
EN LIDMAATSCHAPPEN 9
3.1.2 INKOMSTEN EN INKOMSTENBRONNEN 10
3.1.3 SAMENVATTING 13

3.2 WELZIJN EN SOCIALE VEILIGHEID 14
3.2.1 DE MENTALE GEZONDHEID VAN MUZIKANTEN 14
3.2.2 OORZAKEN VAN NEGATIEVE GEVOELENS EN GEDACHTEN MET
BETREKKING TOT WERKEN IN DE MUZIEKINDUSTRIE 15
3.2.3 WERKEN IN DE MUZIEKINDUSTRIE ALS BELEMMERING IN
HET LEVEN 20
3.2.4 VEILIGHEID EN ONGEWENSTE ERVARINGEN IN HET WERK 20
3.2.5 HOE HANGT MENTALE GEZONDHEID SAMEN MET DEMOGRAFI-
SCHE FACTOREN EN MUZIEKGERELATEERDE ACHTERGROND? 22
3.2.6 SAMENVATTING 23

3.3 ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE 24
3.3.1 HOE EN WAAROM GEBRUIKEN MUZIKANTEN ARTIFICIËLE
INTELLIGENTIE? 24
3.3.2 WAT HANGT SAMEN MET HET GEBRUIK VAN ARTIFICIËLE
INTELLIGENTIE? 27
3.3.3 WAT VERKLAART ANGST VOOR AI? 28
3.3.3 ATTITUDES TEN OPZICHTE VAN LICENSEREN VAN MUZIEK 29
3.3.4 SAMENVATTING 30

OVER DE AUTEURS 31

REFERENTIES 32

VOORWOORD

NÓG EEN ONDERZOEK? JA, WANT HET IS NOODZAKELIJK DAT ER CONCRETE CIJFERS KOMEN OVER POPMUZIKANTEN: WAT ZE VERDIENEN, WAAR ZE TIJD AAN BESTEDEN, WAT DE ZORGEN ZIJN, OF ZIJ HUN WERKOMGEVING ALS VEILIG ERVAREN, EN HOE ER MET AI WORDT OMGEGAAN.

Die cijfers zijn er op dit moment niet, maar zijn wel enorm van belang om inzicht te krijgen in het welzijn van de Nederlandse artiest en popmuzikant. Er wordt namelijk veel onderzoek gedaan binnen de hele creatieve sector en industrie, maar als wij niet weten hoe het gaat met de creatieven die de basis en kern zijn van deze sector dan blijft het onderzoeksveld helaas onvolledig.

Onderzoek is vaak een bevestiging van wat we eigenlijk al wisten. Het is dan ook met name een handig middel om cijfermatig beleidsmakers mee te benaderen. Of zoals een onderzoeker (Frank Kimenai) ooit zei “*Ja duh, dit wisten we al. Maar op ‘ja duh’ kun je geen beleid maken*”.

Bij deze Artiestenmonitor hadden we ook al een vermoeden over bepaalde uitkomsten, maar toch was het schokeffect groter dan verwacht. Wij waren zelf behoorlijk onder de indruk van de cijfers en conclusies.

Een groot deel van de muzikanten is financieel kwetsbaar, ondanks jarenlange ervaring, vele uren werk, en uiteenlopende inkomstenbronnen. Ze ervaren grote structurele onzekerheid, hebben financiële zorgen, en leven met de stress dat AI hun werk overbodig zal maken. Daarnaast hebben vrouwelijke muzikanten het zwaarder te verduren dan mannen: zij ervaren meer financiële stress en prestatiedruk, en hebben substantieel vaker last van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag.

Wij vermoeden dat dit onderzoek (helaas) ook een bevestiging is van wat velen van ons impliciet al aanvoelden. Des te meer reden om ons sterk te blijven maken voor de positie van artiesten, songwriters, producers en (pop)muzikanten. Want uit alles blijkt wederom dat de passie en motivatie

die artiesten hebben om hun vak uit te oefenen onvoorstelbaar en lovenswaardig te noemen is. Zeker gezien de omstandigheden.

Wij zijn erg blij met de samenwerking met de Erasmus Universiteit en Rotterdam Popular Music Studies voor het ontwikkelen en uitvoeren van deze Artiestenmonitor, zodat we tot een goede momentopname zijn gekomen van hoe het ervoor staat met artiesten in Nederland. Het wordt een terugkerende survey, omdat er juist ook behoefte is om na verloop van tijd trends te ontdekken en te benoemen.

Na het lezen van deze Artiestenmonitor is voor ons in ieder geval duidelijk: er is nog bijzonder veel werk aan de winkel, de missie van belangenbehartiging voor artiesten is uiterst noodzakelijk, en het vereist een industriebrede inzet om zowel de financiële positie als de sociale werkomgeving voor artiesten te verbeteren.

Want zonder artiesten en muzikanten is er (helaas) geen industrie!

Arriën Molema

Voorzitter BAM! Popauteurs

SAMENVATTING

Context en doel

De Nederlandse popmuzieksector is vitaal en divers, maar voor veel muzikanten gaat creativiteit gepaard met onzekerheid. De BAM! ARTIESTENMONITOR 2025 brengt voor het eerst systematisch in kaart hoe Nederlandse popmuzikanten werken, wat zij verdienen, hoe ze hun welzijn ervaren en welke rol generatieve AI speelt in hun carrière. De survey omvat 314 respondenten, waaronder artiesten, songwriters, producers en sessiemuzikanten, en werd verspreid via BAM! Popauteurs en andere relevante netwerken en kanalen.

Loopbanen en inkomen

Muzikanten zijn gemiddeld 40 jaar en zo'n 14,5 jaar actief in hun primaire rol als muzikant. Hoewel zij veel werken in de muzieksector – gemiddeld 33 uur per

week – is financiële stabiliteit niet vanzelfsprekend. Bijna de helft (49%) verdient minder dan €5.000 (netto) per jaar uit muziek, terwijl slechts 6% boven de €50.000 komt. Fulltime muzikanten hebben iets betere verdiensten: bijna een derde van hen verdient $\geq$ €30.000 netto met hun muziekactiviteiten. De herkomst van deze inkomsten is divers: liveoptredens (75%), opgenomen muziek (78%), muziekrechten (73%), onderwijs/workshops (49%), en niet-muziekgerelateerd werk (62%). Veel muzikanten combineren meerdere rollen en inkomstenbronnen om rond te komen, en een groot deel van de tijd gaat op aan werkzaamheden in andere sectoren.

Welzijn en sociale veiligheid

Mentale gezondheidsproblemen zijn wijdverbreid onder muzikanten: 79% rapporteert recente angstklachten en/of depressieve klachten, aanzienlijk hoger dan in de algemene beroepsbevolking (42%). Financiële zorgen (47%), de onvoorspelbaarheid van de sector (50%), negatieve druk vanuit social media (37%) domineren genoemde sectorspecifieke stressfactoren. Meer dan de helft van de respondenten ervaart dat diens muziekcarrière andere levenskeuzes beperkt, zoals het kopen

van een huis of het onderhouden van sociale relaties. Fysiek geweld en pesten komen zelden voor op de werkvloer, maar ongewenste seksuele aandacht is een groter probleem dan in andere sectoren, vooral voor vrouwelijke muzikanten (40%). Een lagere mentale gezondheid bij muzikanten hangt samen met factoren zoals gender, het volgen van een muziekopleiding, en de belemmeringen die muzikanten ervaren op andere gebieden in het leven doordat zij muziek maken.

Generatieve AI

AI is inmiddels een integraal onderdeel van het creatieve werk: 41% van de muzikanten gebruikt AI-tools voor songwriting, productie, social media en oefening. Tegelijkertijd maakt 62% zich zorgen dat AI hun werk overbodig kan gaan maken. Artiesten met hogere inkomsten gebruiken AI het meest; songwriters zijn terughoudender in het gebruik van AI. Licensering van muziek voor AI-training blijft beperkt (15%), met duidelijke eisen voor compensatie en controle over gebruik. AI wordt gezien als een nuttig hulpmiddel dat creativiteit kan ondersteunen, maar roept ook ethische en sociale vragen op.

1

CONTEXT EN DOELEN VAN ONDERZOEK

1.1 AANLEIDING

De Nederlandse muziekindustrie is een dynamische sector die voortdurend in beweging is. Artiesten, songwriters en producers staan hierin centraal: zij reageren niet alleen op veranderingen, maar geven er ook actief richting aan. Desondanks is er nog weinig bekend over Nederlandse professionele muzikanten¹ en hun specifieke behoeften.

Hoewel er jaarlijks cijfers beschikbaar zijn over Nederlandse podia en festivals (VNPF, 2025), ontbreekt een structurele verzameling van gegevens over Nederlandse popmuzikanten. De kennis die er wél is, is gebaseerd op losse momentopnamen over specifieke topics, waardoor onduidelijk blijft of sprake is van bredere trends (bijvoorbeeld Everts, Hitters & Berkers, 2022; Venema & Wijngaarden, 2024). Daarnaast is een deel van de inzichten afkomstig uit buitenlands onderzoek, waarvan niet zeker is of de resultaten één op één toepasbaar zijn op de Nederlandse context (Cannizzo, Strong & Brunt, 2025; Musgrave, 2023).

En dit terwijl de uitdagingen waar professionele pop-

muzikanten voor staan groot zijn: inkomens blijven achter (Been, Wijngaarden & Loots, 2024; Veldman et al., 2020) en beloningen worden door veel muzikanten als oneerlijk ervaren (Berkers, Kimenai & Calkins, 2025), grensoverschrijdend gedrag blijft een hardnekkig probleem (Daru, Kros & Mateman, 2023), de mentale gezondheid van popmuzikanten onder druk staat (Zwaan, 2025) en de opkomst van generatieve AI grote impact lijkt te hebben op de sector, met name op zzp'ers (Struijke, 2025).

Het is dan ook hoog tijd om jaarlijks en structureel in kaart te brengen wat de positie is van Nederlandse popmuzikanten: hoe deze beroepsgroep is samengesteld, hoe hun inkomen en loopbanen zich ontwikkelen, met welke uitdagingen zij te maken krijgen en hoe zij hun welzijn en veiligheid ervaren.

Daarom werkt BAM! Popauteurs samen met onderzoekers van de Erasmus Universiteit Rotterdam (Rotterdam Popular Music Studies) aan een omvangrijk onderzoek naar deze en andere vraagstukken. Dit doen we door middel van een jaarlijkse survey onder professionele muzikanten, zowel leden als niet-leden van BAM!.

¹ Met de term *muzikanten* bedoelen we verschillende rollen binnen de popmuziek in brede zin, waaronder (uitvoerend) artiest, songwriter en producer.

1. CONTEXT EN DOELEN VAN ONDERZOEK

In deze eerste BAM! ARTIESTENMONITOR 2025 besteden we tevens extra aandacht aan de (beleefde) impact van generatieve AI.

1.2 DOEL ONDERZOEK

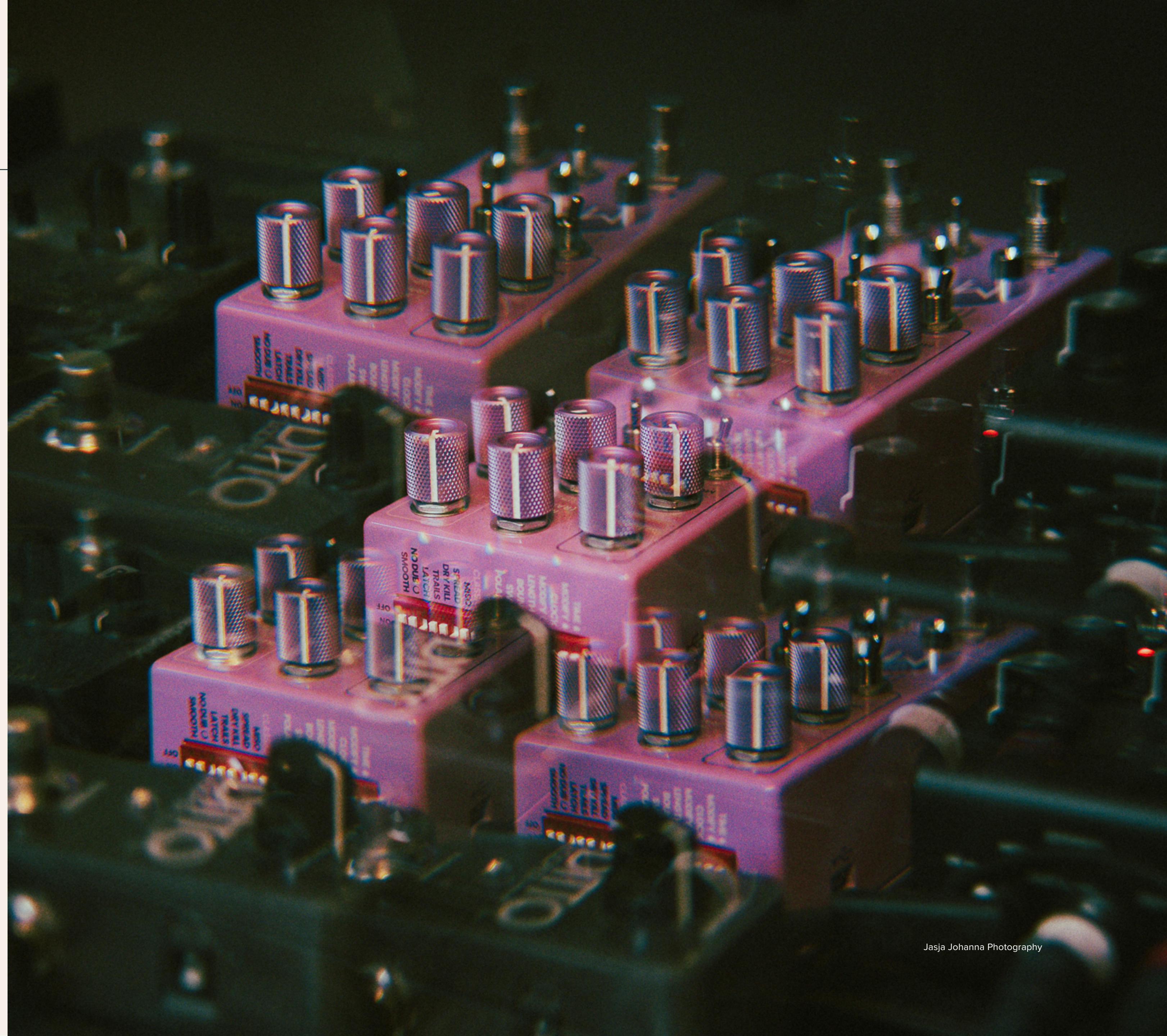
Het doel van het onderzoek is systematisch inzicht verkrijgen in de positie van Nederlandse popmuzikanten.

1.3 UITVOERING ONDERZOEK

Het onderzoek is uitgevoerd door Yosha Wijngaarden, Thomas Calkins, Pauwke Berkers en Dylan Thompson, allen verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) en Rotterdam Popular Music Studies (RPMS), en vond plaats in nauwe samenspraak met BAM! Popauteurs.

1.4 FINANCIERING ONDERZOEK

Het onderzoek is gefinancierd door BAM! Popauteurs.

2

METHODEN VAN ONDERZOEK

2.1 METHODEN ALGEMEEN

De Artiestenmonitor is een jaarlijkse enquête onder professionele Nederlandse popmuzikanten. Dit kunnen zowel leden van BAM! Popauteurs en niet-leden zijn. Naast een jaarlijks terugkerende set vragen wordt er elk jaar een focusmodule toegevoegd. In 2025 was dit het gebruik van artificiële intelligentie in de muzieksector.

2.2 ONLINE SURVEYS

Methode

Online survey via Qualtrics met een duur van ongeveer 20 minuten.

Sampling procedure

Deze studie beoogt uitspraken te doen over de populatie van Nederlandse professionele popmuzikanten. Er bestaat echter geen duidelijk steekproefkader, dat wil zeggen, een lijst van alle Nederlandse professionele popmuzikanten. Vandaar dat er gekozen is voor een

combinatie van *criterion* (respondenten moeten aan bepaalde criteria voldoen om deel te kunnen nemen) en *convenience* sampling (er wordt een breed net uitgeworpen). De initiële werving heeft plaatsgevonden via een e-maillijst naar de leden van de vereniging BAM! Popauteurs (N=800), voor artiesten, songwriters en producers in Nederland. Er zal ook geworven worden onder niet-leden via aanpalende organisaties, zoals Buma Cultuur, Sena, Popronde, regionale popkoepels zoals GRAP, De Cooperatie, Hedon, BRUT, en via social media kanalen.

Sample

De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 40 jaar (n=314). Van alle respondenten identificeerden zich 62,5% als man, 35,1% als vrouw en 2% als non-binair. De ouders van 82,9% van de respondenten zijn geboren in Nederland, en van 17% zijn de ouders in het buitenland geboren; van de laatste groep zijn in 51% van de gevallen de ouders buiten Europa geboren. Ongeveer 55% van de respondenten die hun provincie aangaven (n=319) woont in de provincies Noord-Holland,

Zuid-Holland en Utrecht. Bijna 70% van de respondenten heeft een HBO of WO bachelor, master of PhD afgerond. Van degenen die de survey hebben ingevuld volgt (of heeft gevolgd) 56% een MBO of HBO muziekopleiding. Van alle respondenten is 86,3% voornamelijk actief in popmuziek in het algemeen (inclusief rock), 8,4% in elektronische (dance) muziek, en 5,4% in hiphop en urban. Meer dan de helft van de respondenten (56,8%) gaf aan primair als artiest professioneel actief te zijn, gevolgd door songwriters (12,1%), producers (11,5%) en sessiemuzikanten (7,7%).

Omdat we niet weten hoe de populatie eruitziet - er is immers geen steekproefkader - is het moeilijk te zeggen in welke mate deze steekproef representatief is. We weten bijvoorbeeld niet wat de gendersamenstelling in de gehele populatie van Nederlandse popmuzikanten is, waardoor we ook niet weten of een percentage van 35,1% vrouw een onder- of overrepresentatie is.

Thema's

De survey was gestructureerd aan de hand van vier hoofdthema's:

- A.** ACHTERGRONDINFORMATIE: leeftijd, gender, etnische identiteit, woonplaats, opleiding, primair genre, en primaire rol in de muzieksector;
- B.** LOOPBAAN, INKOMEN, TIJDBESTEDING: carrière fase, professionele samenwerkingen, lidmaatschap vakbond of belangenorganisatie, inkomensbronnen en tijdbesteding, omvang verdiensten uit muziek, obstakels in tijdbesteding aan muziek, ondersteuning middels fondsen of sponsoring;
- C.** WELZIJN EN VEILIGHEID: mate van welzijn, oorzaken welzijn, ervaren veiligheid, ervaren ongewenste seksuele aandacht;
- D.** AI: mate en aard gebruik AI-tools, mate van acceptatie en gebruik van deze tools, en de bereidheid, voorwaarden en prijs van muzikanten om hun muziek in licentie te geven voor het trainen van AI-systemen.

2.3 ONDERZOEKSETHIEK

De onderzoeksmethodes en -opzet zijn getoetst en goedgekeurd door een ethische commissie binnen de EUR. Alle deelnemende individuele stakeholders geven hun goedkeuring aan medewerking middels een toestemmingsverklaring aan het begin van de survey. De gegenereerde privacygevoelige data werden verzameld op een beveiligde Surfdrive van de EUR en zijn alleen toegankelijk voor onderzoekers van de EUR.

3

ONDERZOEKS-
BEVINDINGEN

De resultaten van het onderzoek bespreken we in drie delen: (1) loopbaan, inkomen, tijdbesteding, (2) welzijn en veiligheid, en (3) AI.

3.1 LOOPBAAN, INKOMEN, TIJDBESTEDING

Loopbanen in de popmuziek worden gekenmerkt door onregelmatige werktijden, een grote diversiteit aan taken en activiteiten (Everts et al., 2022) en vaak een relatief laag inkomen. De sector staat alom bekend als een zogenaamde *superstar-economie*, waarin een klein aantal muzikanten zeer hoge inkomsten genereert, terwijl de meerderheid aanzienlijk minder verdient (Rosen, 1981). In het rapport *Stand van zaken Nederlandse popmuziek* wordt dan ook de structureel zwakke inkomenspositie van de meeste makers als belangrijkste knelpunt genoemd.

Voor veel muzikanten is het lastig om in hun levensonderhoud te voorzien (Veldman et al., 2020). Deze precare situatie wordt versterkt door lage opbrengsten uit streaming (Hesmondhalgh et al., 2021) en relatief lage gages voor liveoptredens (Berkers et al., 2025). Eerder onderzoek laat zien dat muzikanten gemiddeld onge-

veer een derde van hun inkomen uit niet-muziekgerelateerd werk halen (Von der Fuhr et al., 2015).

3.1.1 LOOPBAAN, PROFESSIONELE SAMENWERKINGEN, EN LIDMAATSCHAPPEN

De gemiddelde respondent is **ongeveer 14,5 jaar professioneel actief** in hun primaire rol binnen de muziekindustrie. Wat betreft professionele samenwerkingen, heeft ongeveer een kwart van de respondenten een **manager (22,6%)**, een **label (28,1%)**, een **boekingsagent (28,5%)**, of een **uitgever (25,0%)**.

Lidmaatschap van vak- en belangenorganisaties varieert, waarbij **helft van de respondenten (50,5%) lid is van BAM!**, terwijl kleinere groepen lid zijn van de Kunstbond (12,6%) of andere vakbonden en belangenorganisaties (14,9%).

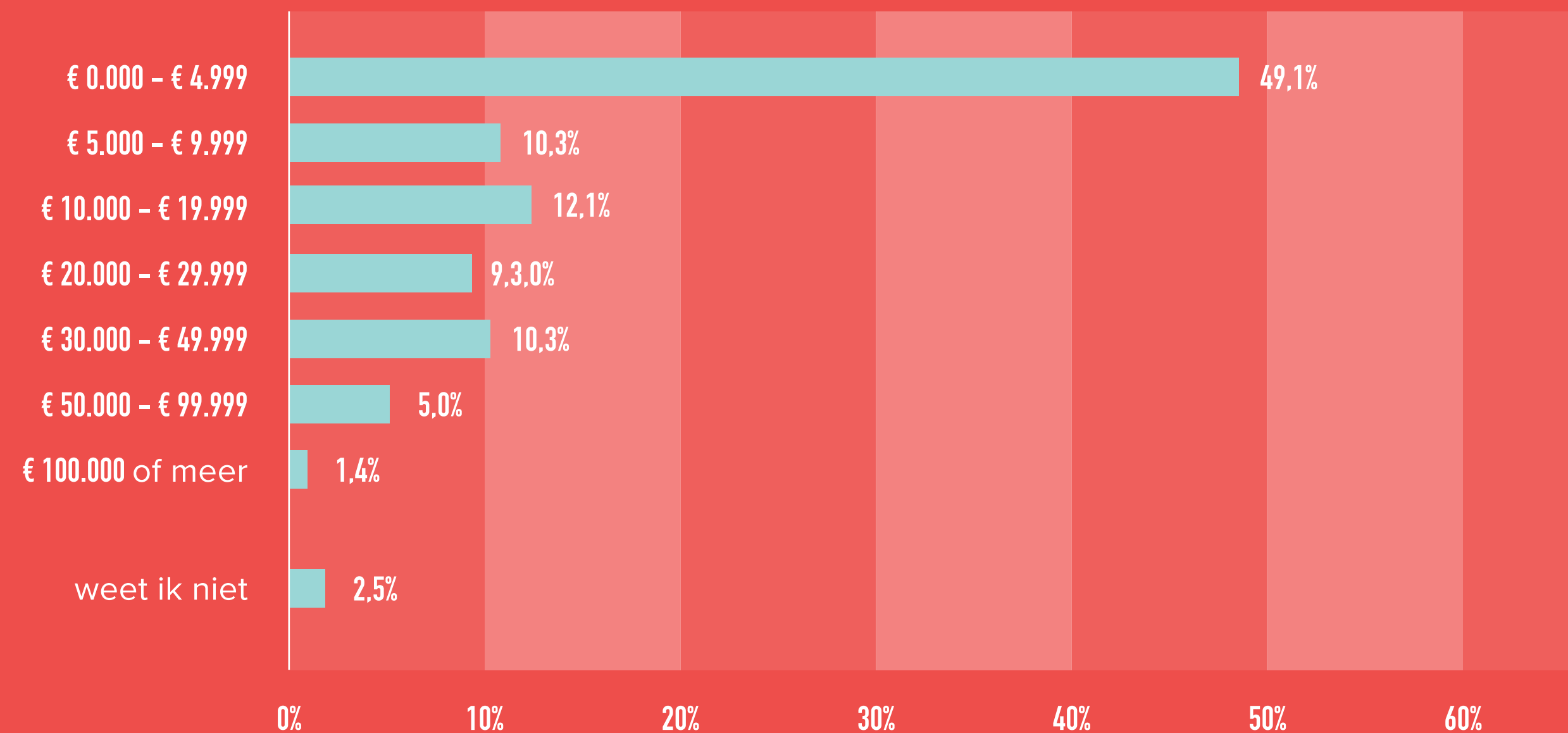
3.1.2 INKOMSTEN EN INKOMSTENBRONNEN

De financiële situatie van muzikanten (Figuur 1) laat zien dat bijna de helft (49,1%) een **geschat jaarlijks netto-inkomen €5.000 behaalt uit muziekgerelateerde activiteiten**. Slechts een klein deel van de beroepsgroep heeft een geschat jaarlijks netto-inkomen van meer dan €50.000 per jaar (6,4%), en slechts 1,4% rapporteert een geschat jaarlijks netto-inkomen van €100.000 of meer. Deze cijfers benadrukken dat **een groot deel van de respondenten financieel kwetsbaar is**, ondanks jarenlange ervaring en uiteenlopende inkomstenbronnen.

Tegelijkertijd blijkt dat de hoogte van het **geschat jaarlijks netto-inkomen sterk samenhangt met het aantal uren dat aan muziek kan worden besteed** (Figuur 2). Respondenten die weinig uren per week aan muziekactiviteiten besteden, bevinden zich vaker in de laagste inkomenscategorie. Degenen die fulltime werken verdienen relatief vaker meer uit hun muziek. Bij **fulltime muzikanten (36 uur of meer per week) verkrijgt bijna de helft (47%) minstens €20.000 netto inkomen uit muziekactiviteiten** per jaar.

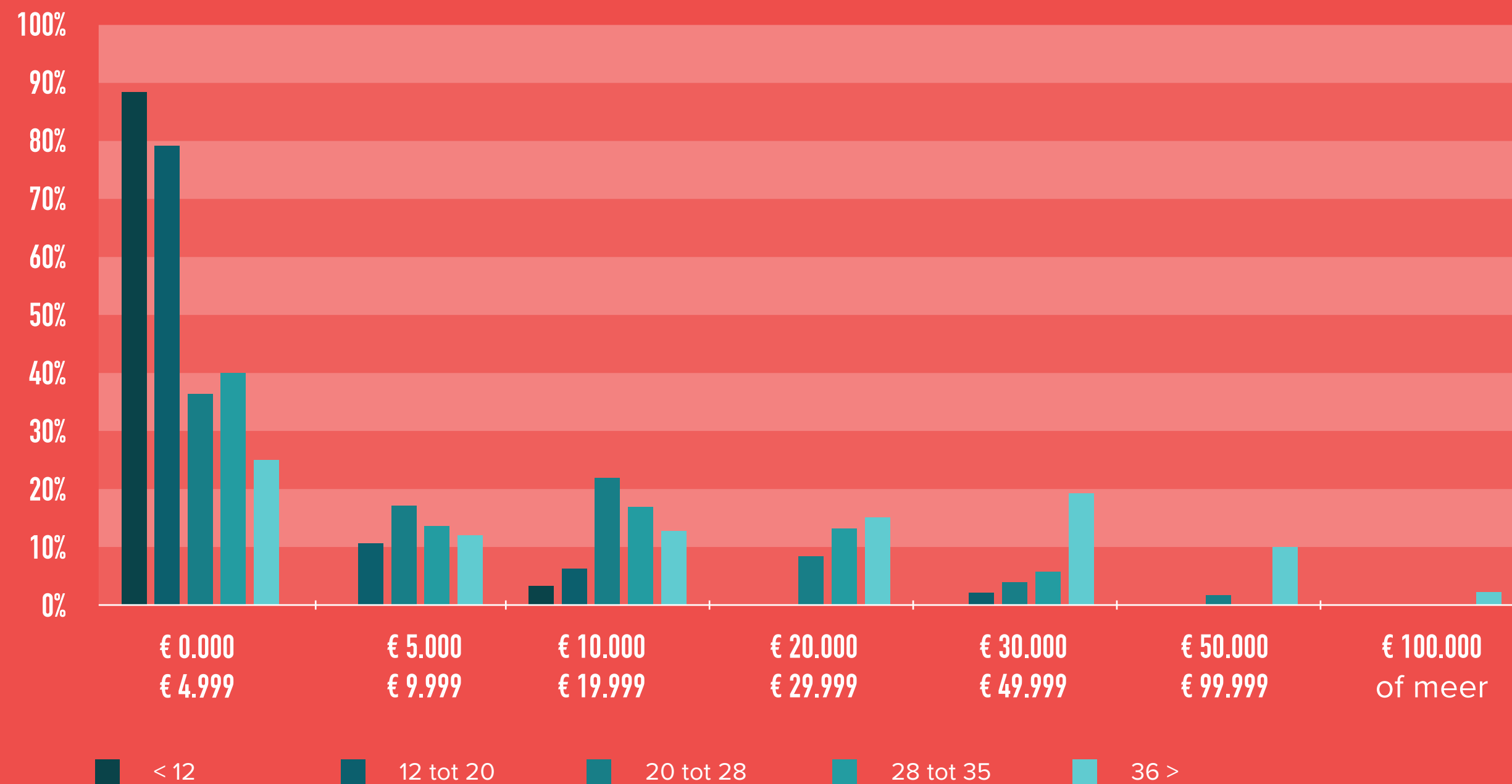
Figuur 1

GESCHAT JAARLIJKS NETTO-INKOMEN UIT MUZIEKGERELATEERDE ACTIVITEITEN (n=281)

Figuur 2

GESCHAT JAARLIJKS NETTO-INKOMEN UIT MUZIEKGERELATEERDE ACTIVITEITEN, NAAR UREN BESTEED AAN WERK IN MUZIEK (n=280)

Van deze groep fulltimers haalt bijna een derde (**32%**) een **geschat jaarlijks netto-inkomen van €30.000 of meer**, wat indicatief rond of boven het bruto medianinkomen van Nederland (€34.300) ligt (CBS, 2025). Van de gehele groep respondenten is dit nog geen **12%**. Deze bevindingen illustreren duidelijk dat veel muzikanten slechts een gering inkomen verdienen met hun muzikale activiteiten, en dat tijdbesteding aan muziekactiviteiten een cruciale factor is voor de financiële positie van beroepsmatige muzikanten.

TWEE DERDE VAN FULLTIME MUZIKANTEN VERDIENT MINDER DAN €30.000 PER JAAR

Wat betreft inkomstenbronnen, blijkt dat de meeste muzikanten een mix van activiteiten hebben (Figuur 3). De belangrijkste bronnen zijn **liveoptredens**

3. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

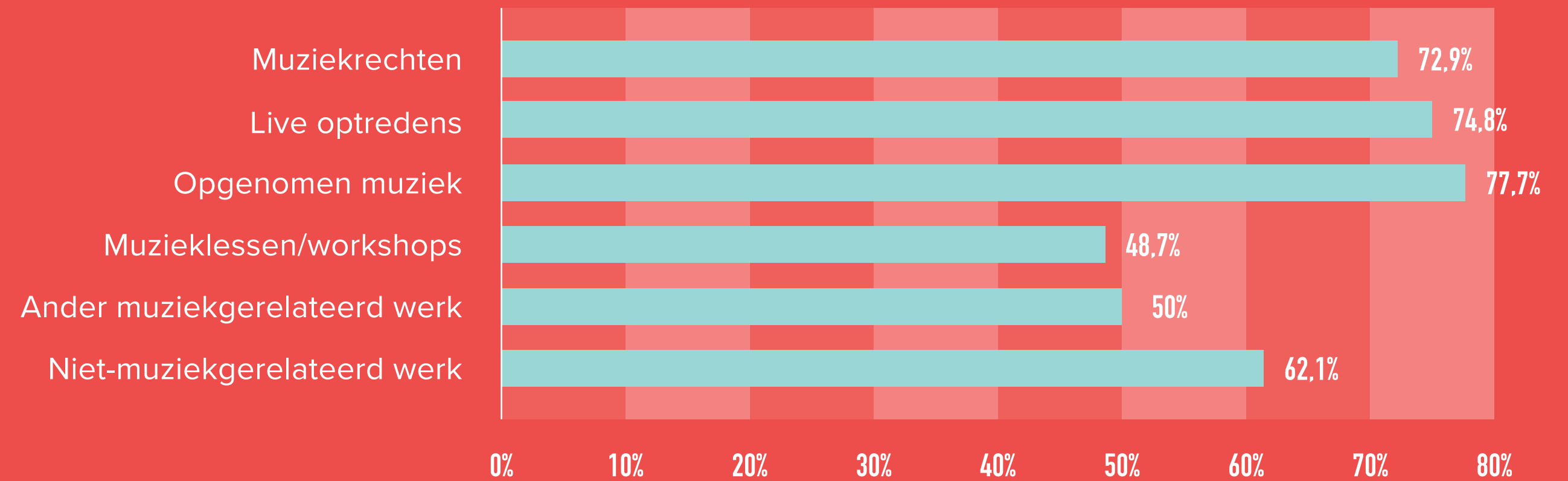
(74,8%), opgenomen muziek (77,7%), en inkomsten uit muziekrechten (72,9%). Ook geeft bijna de helft van de respondenten aan inkomsten te hebben uit muzieklessen of workshops (48,7%) en uit overige muziekgerelateerde werkzaamheden (50,0%), terwijl niet-muziekgerelateerde inkomsten bij 62,1% van de respondenten een rol spelen.

MEER DAN 63% VAN MUZIKANTEN MOET EEN GROOT DEEL VAN HUN INKOMSTEN UIT NIET-MUZIEKGERELATEERD WERK HALEN

Figuur 4 laat zien dat gemiddeld het grootste deel van de inkomsten van muzikanten uit **niet-muziekgerelateerd werk wordt gehaald (63,3%)**, terwijl **live optredens (27,8%)**, **muzieklessen en/of workshops (29,8%)** op de tweede plek staan. Minder inkomsten komen uit muziekrechten (12,1%), opgenomen muziek (12,4%) en

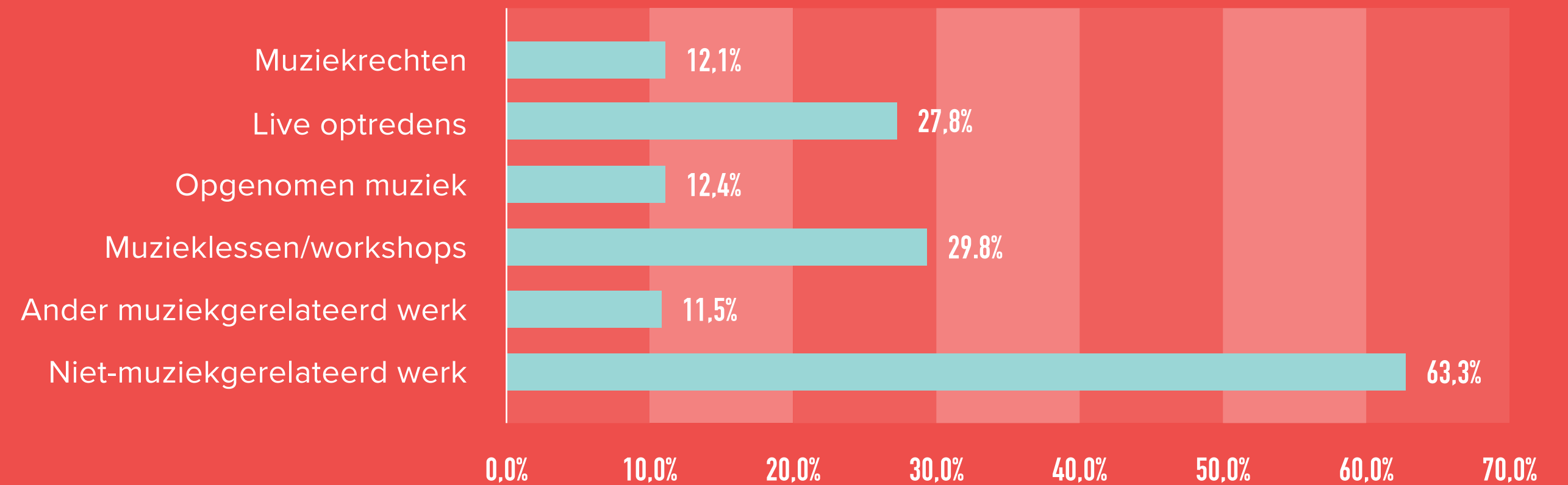
Figuur 3

INKOMSTENBRONNEN UIT ACTIVITEITEN (n=304-314)

Figuur 4

PERCENTAGE PERSOONLIJKE INKOMSTEN PER ACTIVITEIT (n=170-265)

ander muziekgerelateerd inkomen (11,5%). Dit laat zien dat veel muzikanten niet van hun muziek (alleen) kunnen leven.

Respondenten **werkten gemiddeld 33,3 uur per week aan hun muzikale activiteiten**, waaronder liveoptredens, opgenomen muziek, rechten, muziekonderwijs en andere muziekgerelateerde werkzaamheden.

Wanneer we kijken naar de verdeling van de uren per activiteit onder degenen die inkomsten uit de betreffende categorieën rapporteerden (Figuur 5), besteden muzikanten gemiddeld het meest tijd aan niet-muziekgerelateerd werk (19 uur/week), gevolgd door andere muziekgerelateerde werkzaamheden (11,2 uur/week), muziek opnemen (10 uur/week) en zowel liveoptredens als muzieklessen (beide 8,8 uur/week).

3.1.3 SAMENVATTING

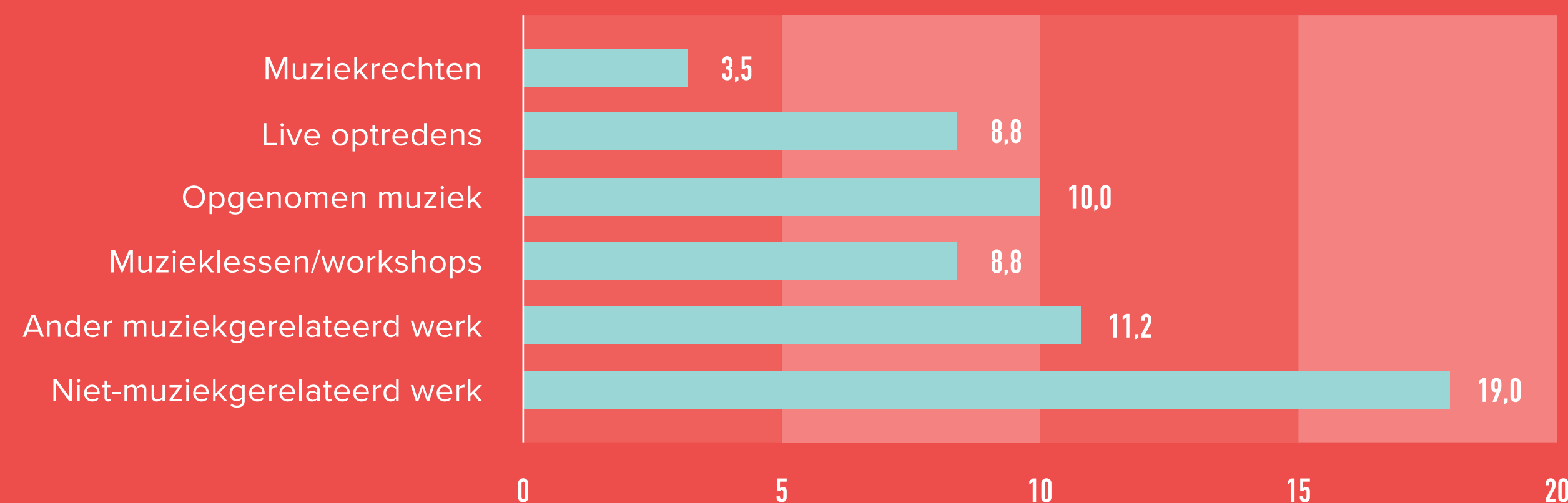
Deze cijfers laten zien dat de gemiddelde geënquêteerde muzikant al lange tijd actief is en veel uren werkt, maar dat financiële stabiliteit vaak ontbreekt. Ondanks diverse inkomstenbronnen – zoals liveoptredens, rech-

ten, opgenomen muziek en onderwijs – komt een groot deel van het inkomen van muzikanten uit niet-muziekgerelateerd werk. Tegelijkertijd toont de brede spreiding in tijdbesteding en lidmaatschappen dat muzikanten sterk afhankelijk zijn van netwerken en professionele samenwerkingen om hun carrière draaiende te houden.

LANGDURIGE ERVARING BETEKENT NIET AUTOMATISCH FINANCIËLE ZEKERHEID; DE MEESTE MUZIKANTEN COMBINEREN VERSCHILLENDE ROLLEN EN ACTIVITEITEN OM ROND TE KOMEN, EN VELEN ZIJN ECONOMISCH KWETSBAAR ONDANKS HUN INZET EN PROFESSIONALITEIT

Figuur 5

GEMIDDELD AANTAL UREN BESTEED PER INKOMSTENBRON (n=170-265)

3.2 WELZIJN EN SOCIALE VEILIGHEID

Welzijn en sociale veiligheid hebben zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot centrale thema's binnen de muziekindustrie. Deze toegenomen aandacht is mede ingegeven door de publicatie van diverse rapporten en studies die wijzen op een zorgwekkende staat van het fysieke en mentale welzijn van muzikanten (European Union, 2023). Academisch onderzoek toont consistent aan dat muzikanten een verhoogd risico lopen op mentale gezondheidsproblemen (Zarza-Alzugaray et al., 2020). Zo laat onderzoek onder Noorse muzikanten zien dat zij aanzienlijk vaker te maken hebben met depressieve klachten dan de algemene beroepsbevolking (Vaag et al., 2016), terwijl een grootschalige studie in het Verenigd Koninkrijk concludeert dat muzikanten zelfs een driemaal zo hoge kans hebben op depressie in vergelijking met de algemene bevolking (Gross & Musgrave, 2016).

Hoewel een deel van deze onderzoeken gebaseerd is op data van bijna tien jaar geleden, is er weinig aanleiding om aan te nemen dat de problematiek inmid-

dels is afgenomen. Integendeel, de voortdurende aandacht voor mentale gezondheid en sociale veiligheid op toonaangevende festivals en sectorbijeenkomsten, zoals ESNS, waar in recente edities meerdere panels aan dit thema zijn gewijd, onderstreept de blijvende urgentie van dit vraagstuk.¹ Tegen deze achtergrond beoogt dit rapport inzicht te bieden in het welzijn en de ervaren sociale veiligheid van muzikanten in Nederland.

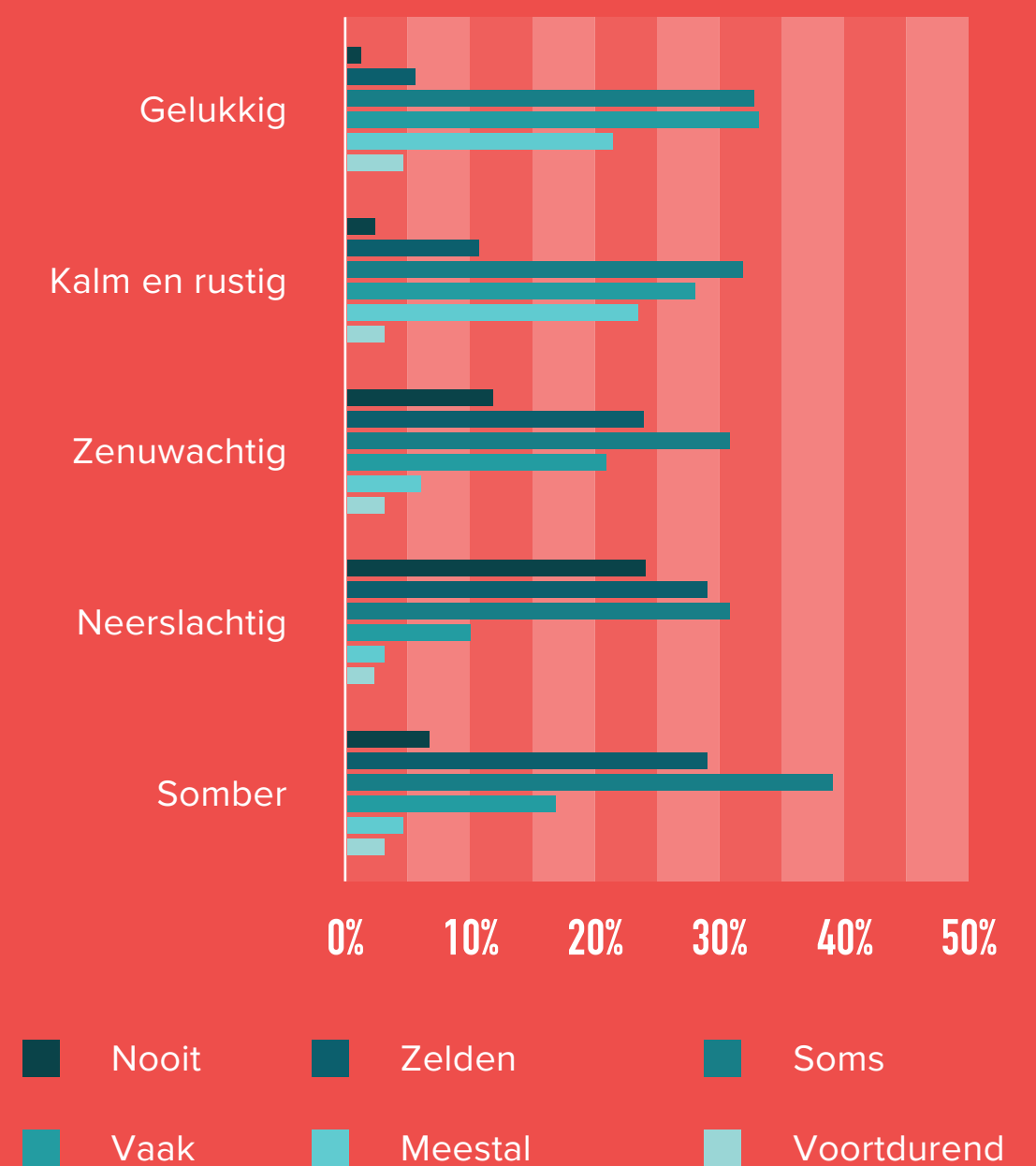
3.2.1 DE MENTALE GEZONDHEID VAN MUZIKANTEN

De resultaten van de survey bevestigen dat deze blijvende zorgen niet ongegrond zijn. De mentale gezondheid van de respondenten is gemeten met de MHI-5 (n=276–277), een in welzijns- en sociale-veiligheidsonderzoek veelgebruikte screeningsvragenlijst. De uitkomsten laten een hoog niveau van mentale klachten zien (Figuur 6).

Zo gaf 64% van de respondenten aan zich de laatste maand soms tot voortdurend zenuwachtig of angstig te voelen, waarvan 10% dit meestal of altijd ervaart. Neer-

Figuur 6

MENTALE GEZONDHEID RESPONDENTEN, NAAR INDICATOREN MHI-5 (n=276-277)

¹ [ESNS Conference - We need to talk: what is necessary for a healthy music sector?](#)

slachtingheid komt eveneens veel voor: 47% voelde zich soms tot voortdurend neerslachtig en 5% rapporteerde dit meestal of altijd. Het gevoel somber te zijn werd door 64% minimaal soms ervaren, terwijl 7% zich meestal of voortdurend somber voelde. Ook bij gevoelens van kalmte en geluk zijn opvallende patronen zichtbaar: hoewel een klein deel van de respondenten zich vrijwel nooit kalm of gelukkig voelde de afgelopen maand (2% respectievelijk 1%), ervaaarde een groot deel (respectievelijk 53% en 56%) slechts soms tot vaak deze positieve emoties, terwijl 24% tot 22% zich meestal kalm of gelukkig voelde.

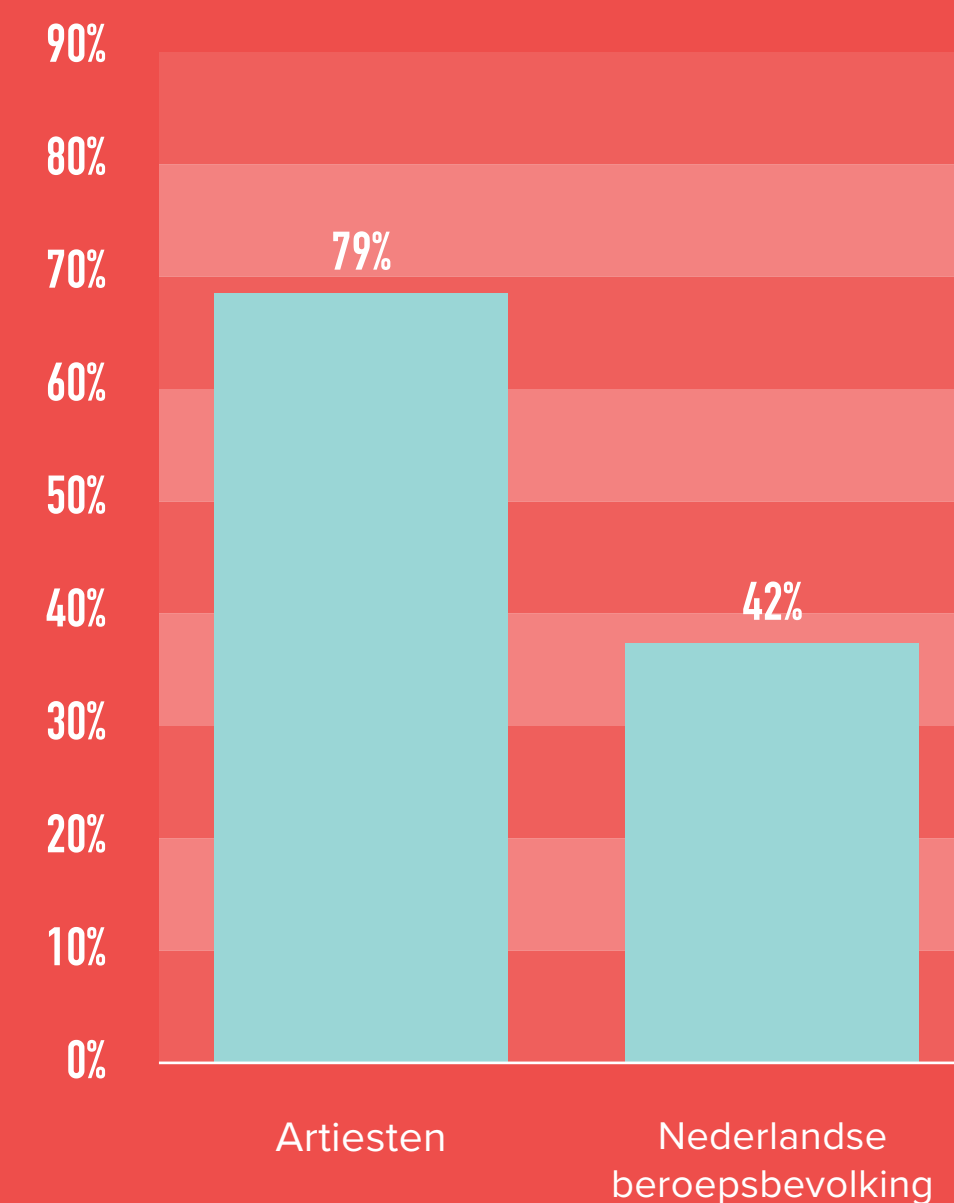
Deze cijfers laten zien dat een aanzienlijk deel van de muzikanten regelmatig mentale klachten ervaart en dat positieve emoties niet vanzelfsprekend zijn, wat de noodzaak van aandacht voor welzijn en sociale veiligheid in de sector onderstreept.

De gemiddelde Mental Health Index score van de respondenten bedroeg **60,8**, met een mediaan van **60** en scores variërend van **4** tot **100**, wat wijst op een brede spreiding in ervaren mentale gezondheid. Een score van 76 of lager wordt gezien als een indica-

4 OP DE 5 MUZIKANTEN GEEFT AAN ANGSTKLACHTEN EN/OF DEPRESSIEVE KLACHTEN TE ERVAREN

Figuur 7

ANGST- EN DEPRESSIEVE KLACHTEN IN DE AFGELOPEN VIER WEKEN

tie van angst- en depressieve klachten. Deze cijfers zijn zorgwekkend, ook in vergelijking met de Nederlandse beroepsbevolking.² Waar binnen de **algemene beroepsbevolking 42% recente angstklachten en depressieve klachten** rapporteert, ligt dit aandeel onder de respondenten van de Artiestenmonitor aanzienlijk hoger, namelijk op **79%** (Figuur 7). Deze bevindingen onderstrepen de ernst van de mentale gezondheidsproblematiek onder muzikanten en benadrukken de noodzaak van verdere analyse en gerichte interventies.

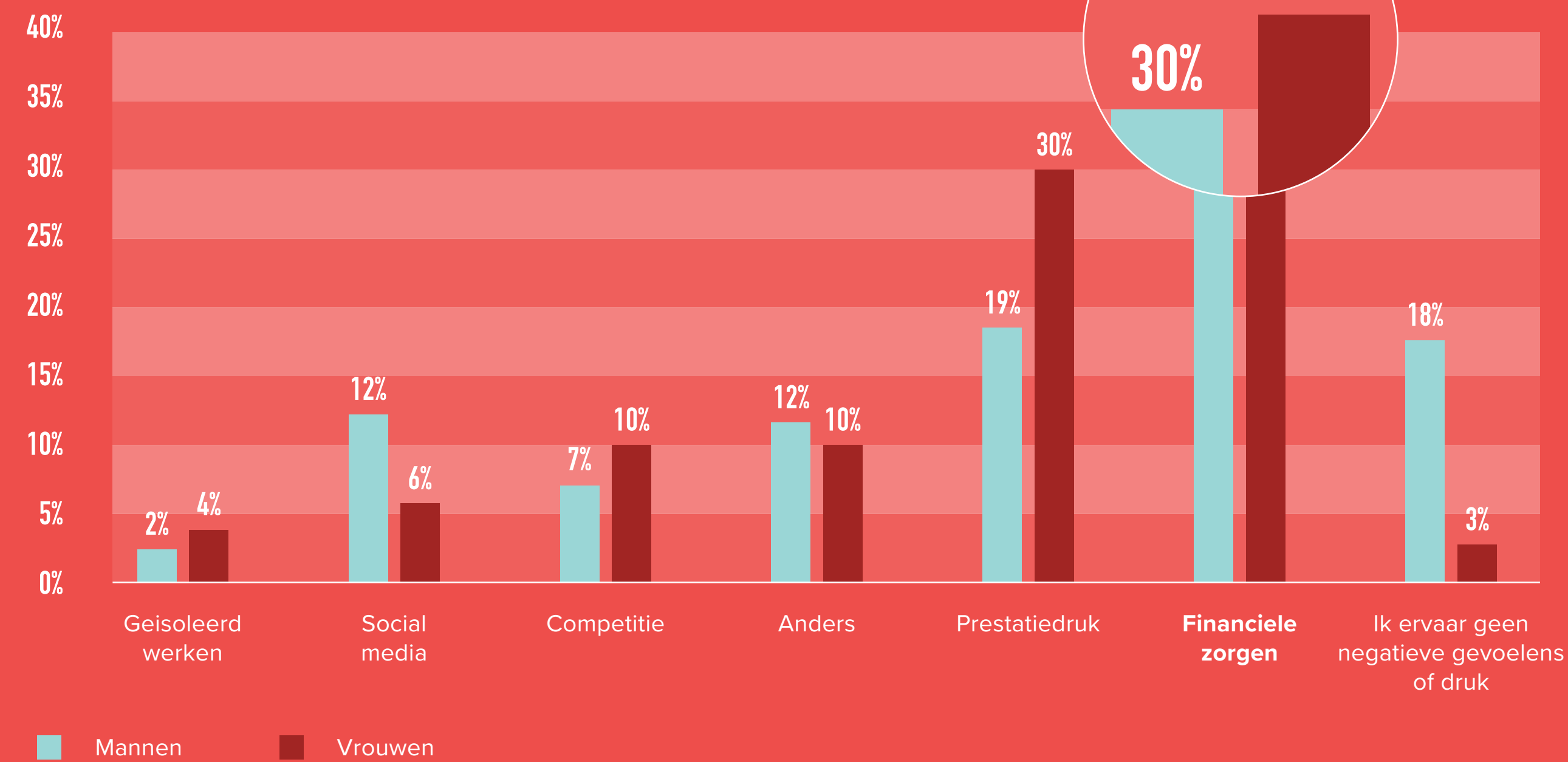
3.2.2 OORZAKEN VAN NEGATIEVE GEVOELEN EN GEDACHTEN MET BETREKKING TOT WERKEN IN DE MUZIEKINDUSTRIE

Uit het voorgaande bleek dat veel respondenten aangaven vaak te worstelen met negatieve gevoelens. De grootste oorzaak van **negatieve gevoelens en gedachten met betrekking tot creatief werk** bleek **financiële zorgen** te zijn (33%), gevolgd door **druk om te preste-**

**VROUWEN NOEMEN VAKER DAN
MANNEN FINANCIELE ZORGEN EN PRESTATIEDRUK
ALS OORZAAK VAN NEGATIEVE GEVOELEN**

Figuur 8

**GENDERVERSCHILLEN IN DE GERAPPORTEERDE OORZAKEN VAN
NEGATIEVE GEVOELEN T.O.V. CREATIEF WERK** (n=270)

ren (24%). Andere genoemde oorzaken waren sociale media (9%), gevoelens van competitie (8%) en het werken in isolatie (3%). Daarnaast gaf 12% van de respondenten aan geen negatieve gevoelens of gedachten over het eigen werk te ervaren, terwijl 12% andere oorzaken noemde.

Er werden duidelijke **genderverschillen** gevonden in de gerapporteerde oorzaken (Figuur 8). Mannen gaven aanzienlijk vaker aan **geen negatieve gevoelens of gedachten** over hun werk te ervaren (18%) dan vrouwen (3%). Vrouwen daarentegen noemden vaker **financiële zorgen** (37% vs. 30%) en **druk om te presteren** (30% vs. 19%) dan mannen. Sociale media werden relatief vaker door mannen genoemd als oorzaak van negatieve gevoelens (12% vs. 6%), terwijl vrouwen competitie iets vaker als oorzaak aangaven (10% vs. 7%). De verschillen tussen mannen en vrouwen bleken **statistisch significant** ($\chi^2 = 20,37, p < .01$), wat erop wijst dat de ervaren bronnen van negatieve gevoelens rondom creatief werk samenhangen met gender.

Naast een aantal algemene oorzaken van negatieve gevoelens, onderzochten we of respondenten muzieksector-specifieke stressfactoren ervaren (Figuur 9).

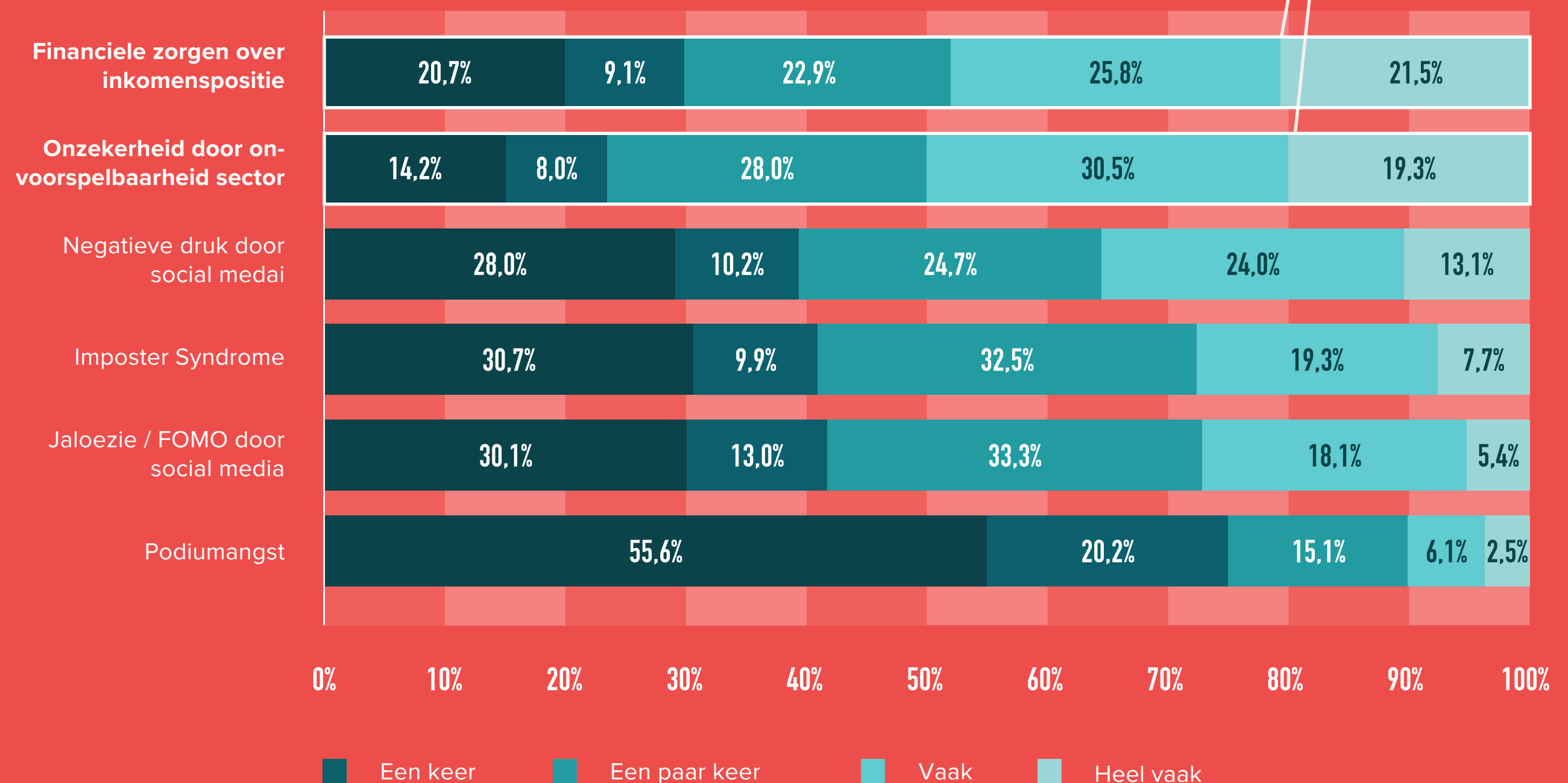
Plankenkoorts werd door de meerderheid **nooit** ervaren (**55,6%**), terwijl slechts **8,6%** aangaf dit *vaak tot zeer vaak* te ervaren. **Fear of Missing Out (FOMO)** kwam frequenter voor: een derde van de respondenten (33,3%) ervaarde dit *zo nu en dan*, en **23,5%** gaf aan dit *vaak tot zeer vaak* te voelen. Een vergelijkbaar patroon werd gezien bij het **imposter syndrome**, dat door **30,7%** nooit werd ervaren, maar door **27,0%** *vaak tot zeer vaak*. **Negatieve druk vanuit sociale media** bleek voor een deel van de respondenten een terugkerend probleem. In totaal ervaarde **37,1%** deze druk *vaak of zeer vaak*, terwijl slechts **28,0%** aangaf hier nooit last van te hebben. De meest uitgesproken problematiek betrof **stress en onzekerheid door de onvoorspelbaarheid van de sector**. De helft van de respondenten (**49,8%**) gaf aan dit *vaak tot zeer vaak* te ervaren, terwijl maar **14,2%** hier nooit last van had. Ook **financiële zorgen over de inkomenspositie** kwamen veelvuldig voor: **47,3%** rapporteerde deze zorgen *vaak of zeer vaak*.

Samenvattend tonen de resultaten aan dat met name **structurele onzekerheid en financiële zorgen** dominante stressfactoren zijn binnen de sector, terwijl per-

STRUCTURELE ONZEKERHEID EN FINANCIËLE ZORGEN ZIJN DOMINANTE STRESSFACTOREN BINNEN DE SECTOR,

Figuur 9

OORZAKEN NEGATIEVE GEVOELENS SPECIFIEK VOOR DE MUZIEKSECTOR (n=277)

soonlijke prestatiegerelateerde problemen zoals plankoorts gemiddeld minder vaak voorkomen.

In de open opmerkingen werden hiervoor ook enkele oorzaken genoemd; vele hiervan hadden te maken met de **financiële situatie** waarin respondenten zich bevonden. Veel muzikanten ervaren **stress en onzekerheid door hun carrièreperspectief en inkomen**. Anderen gaven aan dat de druk vooral vanuit de industrie komt: *“Het is niet het werk zelf... wat mij gevoelens van negativiteit of stress veroorzaakt, maar de industrie hier omheen.”* Vooral de **lage opbrengsten van streaming** zijn problematisch. Zo stelde een respondent: *“Streaming heeft de muziek business kapot gemaakt.”* Een ander benadrukte: *“De lage opbrengsten van streaming zijn beledigend voor de waarde van origineel creatief werk.”*

EEN RESPONDENT MERKT OP: “IK MERK DAT IK MET NAME ONZEKERHEID EN STRESS ERVAAR OP HET GEBIED VAN TOEKOMSTPERSPECTIEF.”

Ook de **praktische kant van optreden** draagt bij: *“De infrastructuur van het live spelen zorgt voor veel stress. De gages zijn zo laag... Dat is niet vol te houden.”* Hetzelfde geldt voor het aanvragen van fondsen: *“Een grote stressor voor mij is hoeveel tijd en energie het aanvragen van (serieuze) fondsen kost, in relatie tot de onzekerheid ervan.”* Deel van deze zorgen hangen samen met de **opkomst van AI**; daar komen we later in dit rapport op terug.

Muzikanten ervaren **aanzienlijke druk door social media**, wat hun creatieve werk en persoonlijke tijd beperkt. Zoals een respondent opmerkte: *“De druk om te presteren op social media en altijd maar aan te staan breken op.”*

Als muzikant hou ik zoveel van de creërende kant van mijn werk, maar helaas neemt dat mijn zo’n klein stuk van mijn tijd in.” Anderen benadrukten dat marketing en zichtbaarheid via socials cruciaal zijn geworden: *“Hoewel er volop mogelijkheden zijn om je muziek te distribueren, is het erg lastig om door de menigte op te vallen. Marketing/Social media is naar mijn idee nog belangrijker geworden en ook een middel om extra op te vallen.”* Tegelijkertijd kan de macht van social

media een **negatief effect hebben op een gezond cultureel leven**: *“Er mag meer aandacht komen voor de negatieve invloed van social media op muzikanten. De macht van socials staat soms een gezond cultureel leven in de weg.”*

Daarnaast lopen muzikanten tegen **sociale en structurele barrières** aan. Leeftijd, gender en weinig aandacht voor alternatieve genres beperken kansen.

“DE POSITIE ALS VROUW IN DE MUZIEKINDUSTRIE BLIJFT OOK EEN EXTRA LASTIGE. HET IS MEER NODIG OM JE TE BEWIJZEN IN EEN WERELD DIE TOCH NOG STEEDS WORDT OVERHEERST DOOR MANNEN.”

Oudere of minder gevestigde muzikanten ervoeren vergelijkbare problemen: *“Ik heb het gevoel dat er veel*

3. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

---

minder aandacht, ondersteuning, kansen en podia zijn voor (nog niet bekende) muzikanten die niet meer heel jong zijn.”

Ondanks alle uitdagingen blijft muziek maken een **belangrijke bron van voldoening en motivatie** voor muzikanten. Een respondent schrijft bijvoorbeeld: *“Ik ben voornamelijk heel erg dankbaar voor het feit dat ik mijn droom mag najagen... Er bestaat niks beter dan muziek en voor mij is muziek het grootste medicijn!”* Voor veel muzikanten heeft het maken en beluisteren van vernieuwende muziek bovendien een positieve invloed: *“Het luisteren naar en maken van verfrissende en indrukwekkende muziek moet haast wel een positieve invloed hebben op een land, het heeft het in ieder geval op mij gehad.”*

3.2.3 WERKEN IN DE MUZIEKINDUSTRIE ALS BELEMMERING IN HET LEVEN

Om de effecten van werken in de muzieksector in relatie tot mentale gezondheid verder te verkennen, is muzikanten gevraagd in hoeverre hun creatieve werk en de bijbehorende uitdagingen hen beletten stappen te zetten in andere gebieden van hun leven, zoals een gezonde leefstijl, het kopen van een huis, sociale relaties onderhouden of een gezin starten.

De resultaten laten zien dat **ruim de helft van de muzikanten (51,6%) enige tot sterke mate van belemmering ervaart**: 22,7% gaf aan het hier enigszins mee eens te zijn, 20,6% het ermee eens te zijn, en 8,3% was het er helemaal mee eens. Tegenover hen staat een kleiner deel dat zich nauwelijks beperkt voelt (35,8% totaal bij “Helemaal mee oneens”, “oneens” of “enigszins mee oneens”). Een klein aandeel (12,6%) voelt zich neutraal over deze vraag.

Kortom: voor veel muzikanten vormt hun creatieve werk een serieuze uitdaging bij het combineren van muziek met andere belangrijke levensgebieden, wat aansluit bij de eerdere bevinding dat obstakels bij muziek maken samenhangen met lagere mentale gezondheid.

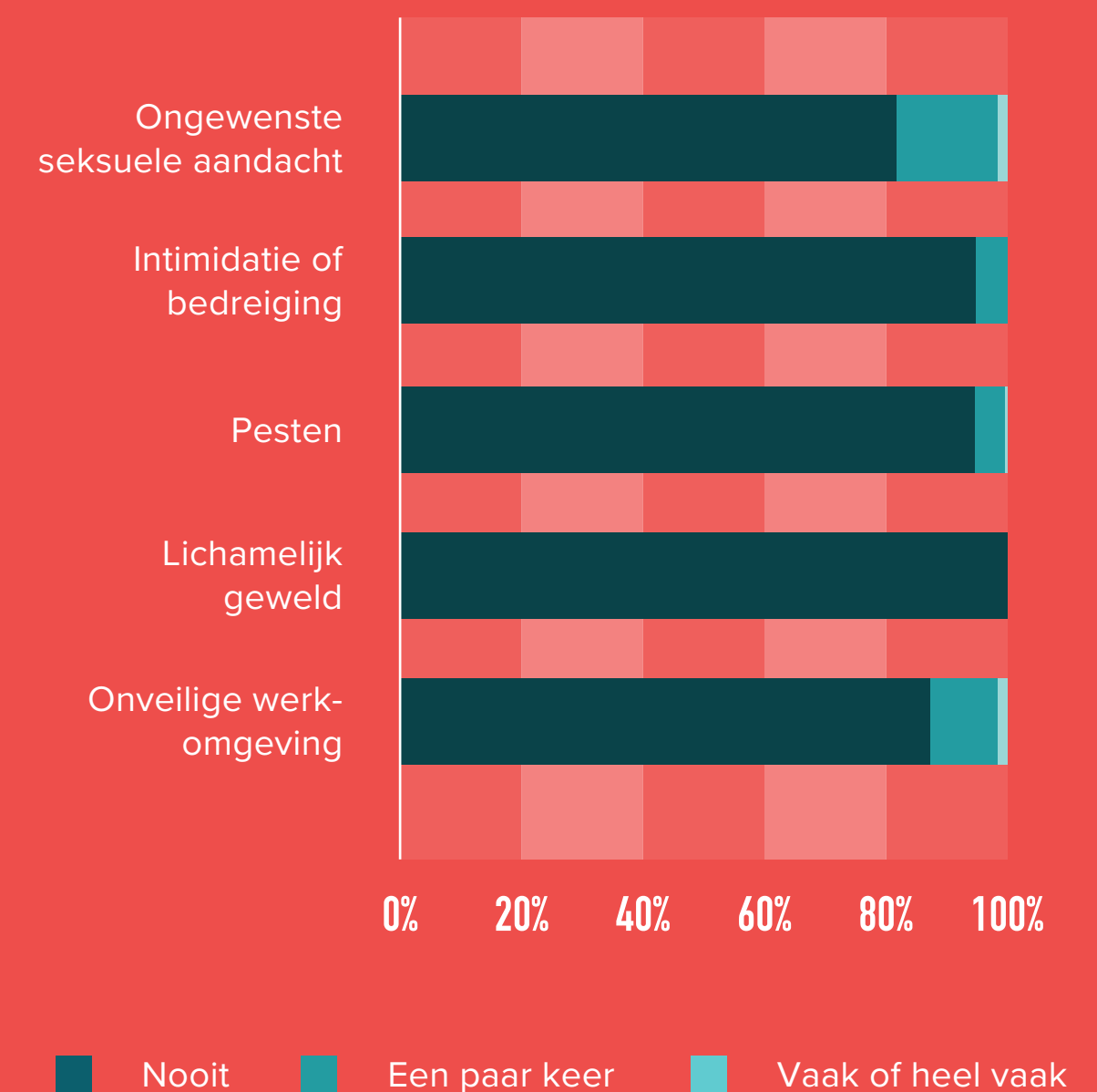
3.2.4 VEILIGHEID EN ONGEWENSTE ERVARINGEN IN HET WERK

Naast uitdagingen bij het combineren van muziek met andere levensgebieden, is ook gekeken naar de veiligheid van muzikanten op de werkvloer (Figuur 10). De meeste respondenten gaven aan dat zij **zelden of nooit te maken hebben gehad met een onveilige werkomgeving of vormen van intimidatie**: 86,1% heeft nooit een onveilige werkomgeving ervaren. Lichamelijk geweld komt vrijwel niet voor (geen van de respondenten rapporteerde dit). Pesten (93,4% nooit), intimidatie of bedreigingen (93,4% nooit) en ongewenste seksuele aandacht (81,2% nooit) zijn - voor een groot deel van de respondenten - zeldzaam.

Hoewel de cijfers laag lijken, laat de vergelijking met de landelijke cijfers zien dat **muzikanten iets vaker geconfronteerd worden met ongewenste ervaringen op de werkvloer dan gemiddeld**: uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2024 (Van Dam et al., 2025, p. 11) blijkt dat **17% van alle werknemers** te maken heeft gehad met een vorm van ongewenst gedrag, terwijl dit bij de **muzikanten die de sur-**

Figuur 10

ONVEILIGE WERKOMGEVING EN VORMEN VAN INTIMIDATIE (n=277)

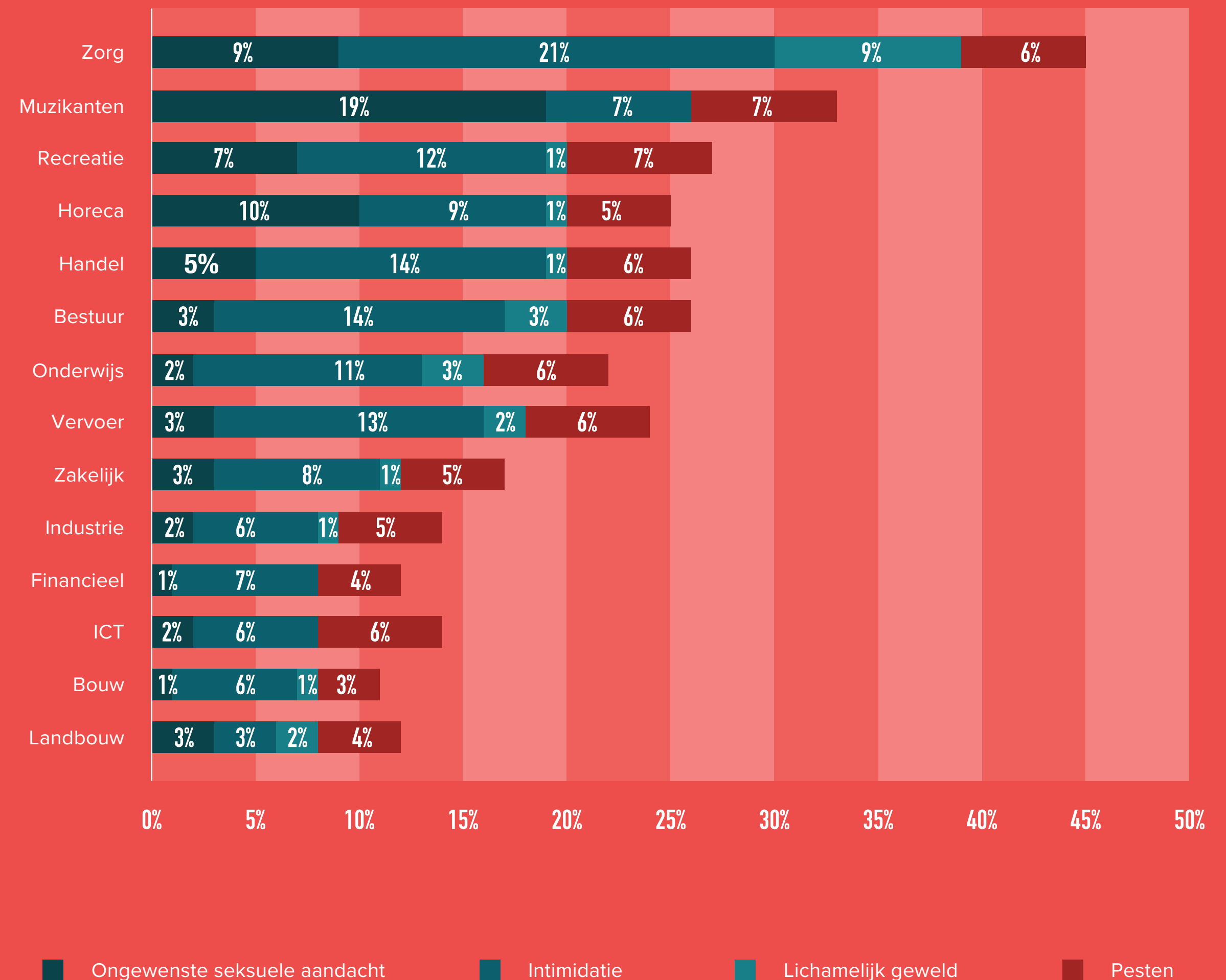
3. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

vey hebben ingevuld 27% is. Dit laat zien dat, hoewel muzikanten minder te maken hebben met ongewenste ervaringen dan werkenden in de zorg, dit in de muzieksector vaker voorkomt dan in de meeste andere sectoren. De cijfers laten zien dat ongewenste seksuele aandacht binnen de muzieksector een groter probleem vormt dan gemiddeld in het Nederlandse werkveld. Volgens de NEA 2024 (Van Dam et al., 2025) ervaart **1,7% van de mannen en 7,3% van de vrouwen** in het algemeen ongewenste seksuele aandacht op het werk. Onder muzikanten ligt dit aanzienlijk hoger: **5,5% van de mannen en 39,6% van de vrouwen** rapporteert dit. Kortom: vrouwelijke muzikanten lopen een veel groter risico op ongewenste seksuele aandacht dan vrouwen in de algemene beroepsbevolking, terwijl ook mannelijke muzikanten iets vaker worden geconfronteerd met dit probleem dan gemiddeld.

BIJNA 40% VAN DE VROUWELIJKE MUZIKANTEN ERVAART SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG, TEGENOVER 7,3% VROUWEN IN DE ALGEMENE BEROEPSBEVOLKING

Figuur 11

ONGEWENST GEDRAG IN VERGELIJKING MET ANDERE SECTOREN

3.2.5 HOE HANGT MENTALE GEZONDHEID SAMEN MET DEMOGRAFISCHE FACTOREN EN MUZIEKGERELATEERDE ACHTERGROND?

We hebben onderzocht **welke factoren samenhangen met de mentale gezondheid van muzikanten**. Hiervoor hebben we gekeken naar een mix van **persoonlijke kenmerken** (zoals leeftijd, gender en opleidingsniveau), **muziekgerelateerde omstandigheden** (zoals rol in de muziek, genre, muziekopleiding en inkomsten) en **uitdagingen of zorgen die muzikanten ervaren**, zoals het ervaren van grensoverschrijdend gedrag, angst voor overbodig worden door AI, en het gevoel dat creatieve werkzaamheden andere levenskeuzes in de weg staan. Het doel was **inzicht te krijgen in welke factoren het meest bijdragen aan mentale gezondheid**, gemeten via de MHI-5 schaal (0–100).

Belangrijkste bevindingen:

- **Leeftijd** laat een lichte positieve trend zien: oudere muzikanten rapporteren iets betere mentale gezondheid, maar dit is net niet significant ($B = 0,28, p = .073$).
  - **Gender** speelt een duidelijke rol: mannen rapporteren significant betere mentale gezondheid dan vrouwen en non-binaire respondenten ($B = 5,78, p = .030$).
  - **Het hebben gevolgd/volgen van een formele muziekopleiding** (MBO/HBO) hangt samen met slechtere mentale gezondheid ($B = -7,35, p = .004$).
  - **Belemmeringen in het besteden van tijd aan het maken van muziek** verlagen de mentale gezondheid ($B = -5,77, p = .022$).
  - **Het gevoel dat de carrière in de muziek andere levenskeuzes belemmert** hangt eveneens samen met slechtere mentale gezondheid ($B = -1,71, p = .013$).
- Andere factoren, zoals zorgen over AI, percentage inkomsten uit muziek of niet-muziekgerelateerde activiteiten, genres, en de rollen van de respondent (artiest, songwriter of producer), waren in dit model niet significant.
- Het model als geheel verklaart ongeveer **25% van de variantie** in mentale gezondheid ($R^2 = .253, F(20, 207) = 4,85, p < .001$). Dit betekent dat er meerdere factoren tegelijkertijd van invloed zijn, en dat er nog andere onmeetbare of persoonlijke factoren een rol kun-

nen spelen. Een controle van de residuen liet zien dat deze ongeveer normaal verdeeld waren, wat betekent dat de regressieanalyse betrouwbaar kan worden geïnterpreteerd.

**MANNEN
RAPPORTEREN
SIGNIFICANT BETERE
MENTALE GEZONDHEID
DAN VROUWEN
EN NON-BINAIR
RESPONDENTEN**

3.2.6 SAMENVATTING

Muzikanten die ervaren dat hun creatieve werk andere belangrijke levenskeuzes in de weg staat, die belemmeringen ervaren (zoals bijvoorbeeld gebrek aan tijd) in het kunnen maken van muziek, of een formele muziekopleiding hebben gevolgd, rapporteren lagere mentale gezondheid. Mannen hebben iets hogere scores dan vrouwen. Leeftijd toont een lichte positieve trend. Dit model helpt te begrijpen welke factoren prioriteit verdienen bij ondersteuning van muzikanten in hun mentale gezondheid, maar verklaart nog niet alles: persoonlijke omstandigheden en andere niet-gemeten factoren spelen ook een rol.

3.3 ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE

Een belangrijk thema in recente discussies over de muziekindustrie is de opkomst van generatieve artificiële intelligentie (GenAI). Hoewel artificiële intelligentie al lange tijd een rol speelt in de sector, bijvoorbeeld via algoritmes die playlists samenstellen of content op social media sturen, brengt GenAI een nieuwe dynamiek met zich mee. GenAI-modellen kunnen tekst, beelden en muziek genereren op basis van bestaande data, waardoor er zorgen ontstaan over de vervanging van menselijke creatie. Deze onrust richt zich met name op het risico dat muzikanten en menselijke muziek deels overbodig zouden worden door AI-gegenereerde alternatieven.

Volgens een studie van CISAC/PMP Strategy (2024) lopen makers in de muzieksector en audiovisuele sector risico om tot een kwart van hun inkomsten te verliezen door AI, terwijl de markt voor GenAI-content de komende vijf jaar exponentieel zal groeien. Tegelijkertijd biedt AI ook kansen voor muzikanten, bijvoorbeeld door nieuwe vormen van creativiteit te ontsluiten, productieprocessen te versnellen en efficiëntie

in het maken en distribueren van muziek te vergroten. Recent onderzoek naar werk en inkomen in de Nederlandse creatieve sector als geheel laat een vergelijkbare impact zien: bijna 1 op de 5 zzp'ers meldt minder opdrachten en inkomen door GenAI, 65% van hen vreest een achteruitgang in werkgelegenheid in de komende vijf jaar en 90% maakt zich zorgen over auteursrechtelijke bescherming. Het onderzoek laat ook zien dat 40% regelmatig AI gebruikt voor werk (Struijke, 2025)

3.3.1 HOE EN WAAROM GEBRUIKEN MUZIKANTEN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE?

Uit de Artiestenmonitor blijkt dat de **angst dat AI het werk van muzikanten overbodig zou kunnen maken** wijdverspreid is: 62% stemt hier (enigszins) mee in, tegenover 32% die dit (enigszins) ontkent. Tegelijkertijd blijkt dat 41% van de respondenten AI-tools **gebruikt in hun muziek- of creatieve werk**. De meest gebruikte tools zijn ChatGPT (38%), gevolgd door Suno (9%) en diverse plugins (8%), waarmee makers AI voornamelijk

inzetten voor ondersteuning van creatieve processen. Dit laat zien dat een aanzienlijk deel van muzikanten en creatieve makers AI actief inzet in hun werk.

**DE ANGST DAT AI HET WERK
OVERBODIG MAAKT LEEFT BREED
BIJ MUZIKANTEN: 62% GEEFT AAN
ZICH IN DE STELLING TE KUNNEN
HERKENNEN OF MAAKT ZICH
ACTIEF ZORGEN**

Het onderzoek laat zien dat het gebruik van AI-tools in creatieve processen varieert onder de groep respondenten die aangeeft AI te gebruiken (n=111), maar dat het merendeel van de toepassingen regelmatig wordt ingezet (Figuur 12). Voor het **genereren van nieuwe muziek, geluiden, teksten of visuals, het bewerken**

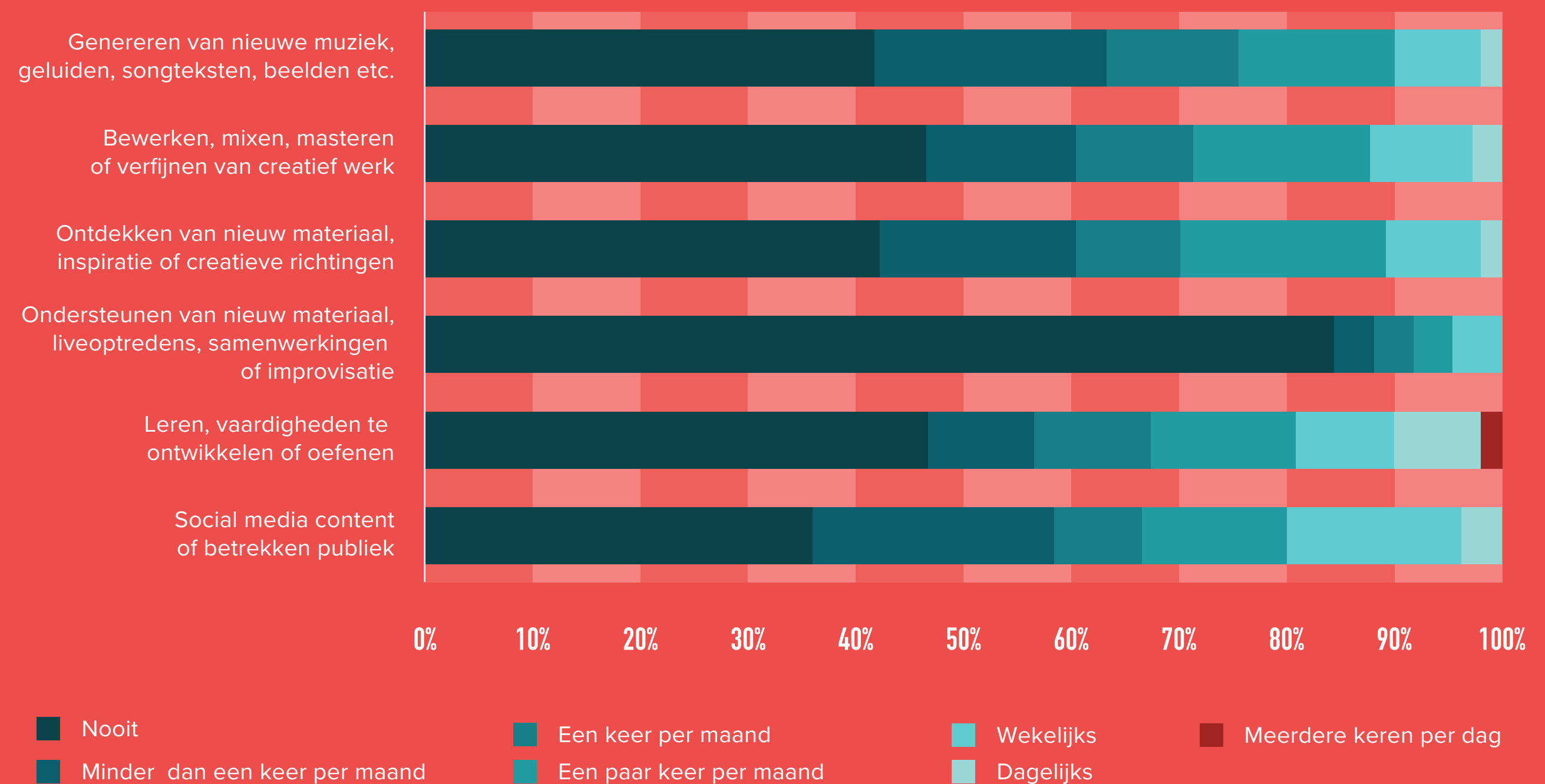
en verfijnen van werk, het ontdekken van nieuwe inspiratie, het creëren van content voor social media of publieksbetrokkenheid of het leren en oefenen van vaardigheden, gebruikt tussen de 36% en 41% van de respondenten AI minstens eens per maand. Tegelijkertijd geeft tussen de 36% en 47% aan deze toepassingen nooit te gebruiken. Een uitzondering is het gebruik van **AI voor liveoptredens, samenwerking of improvisatie**, waarbij 85% van de respondenten AI nooit inzet.

Respondenten staan overwegend positief tegenover het gebruik van AI-tools in hun creatieve of professionele werk (Figuur 13). Zo vindt **76% AI-tools (enigszins) nuttig**, terwijl slechts 8% ze als (enigszins) nutteloos bestempelt. Ook zien zij AI als een hulpmiddel om **taken sneller uit te voeren**, waarmee 78% (enigszins) instemt.

Het leren gebruiken van AI-tools verloopt gemiddeld wat minder eenvoudig; ongeveer de helft van de respondenten vond dit (enigszins) gemakkelijk. Voor **interactie met AI in het creatieve proces** geldt iets soortgelijks: nog geen 40% ervaart dit als duidelijk en begrijpelijk. Veel respondenten geven aan dat AI-tools

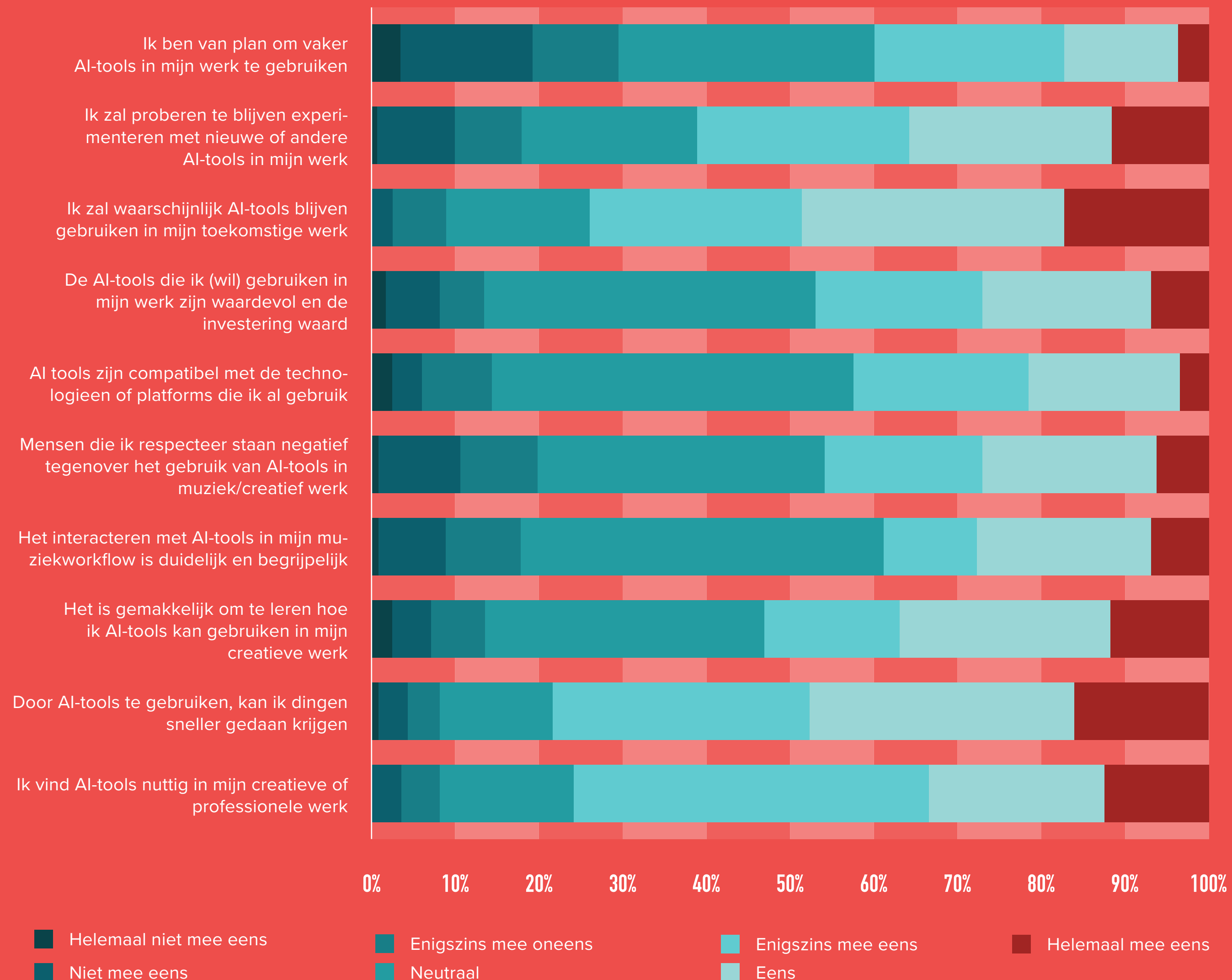
Figuur 12

GEBRUIK AI TOOLS VOOR VERSCHILLENDE ACTIVITEITEN (n=111)

Figuur 13

ATTITUDES TEN OPZICHTE VAN AI-GEBRUIK

enigszins compatibel zijn met bestaande technologieën (42% minimaal enigszins mee eens) en dat ze **goede waarde voor de investering bieden** (47% minimaal enigszins mee eens).

Bijna driekwart van de huidige AI-gebruikers verwacht dit ook in de toekomst te blijven doen, en experimenteren met nieuwe AI-tools blijft belangrijk voor 61% van de respondenten. Iets minder enthousiasme is zichtbaar bij plannen om AI **meer frequent te gebruiken**: 31% is neutraal, terwijl 40% dit (enigszins) ziet zitten.

Tegelijkertijd is het gebruik van AI in muziek niet onomstreden: **46% van de respondenten ervaart enige negativiteit** over AI bij mensen die ze respecteren, tegenover slechts 20% die dit (enigszins) ontkent.

Kortom: AI wordt door de meeste respondenten gezien als een nuttig en efficiënt hulpmiddel, met ruimte voor verdere acceptatie en integratie, terwijl sommige sociale en perceptuele barrières nog een rol spelen.

De meerderheid van de respondenten - zowel die AI als die geen AI gebruiken - ervaart weinig **terughoudendheid bij het gebruik van AI**. Zo aarzelt 72% niet of nauwelijks om AI te gebruiken uit angst fou-

ten te maken die ze niet kunnen corrigeren (34% sterk oneens, 32% oneens, 7% enigszins oneens). Wel ervaart een aanzienlijk deel AI als enigszins **intimiderend**: 46% stemt hier (enigszins) mee in, terwijl 39% het hiermee (enigszins) oneens is.

“IK MAAK GEBRUIK VAN AI-TOOLS VOOR BIJVOORBEELD HET OPSTELLEN VAN BOEKINGSMAILS OF BETER LEESBARE BIO’S; VOORAL PROMOTIONEEL, MAAR NIET BIJ HET CREËREN VAN NIEUWE LIEDJES.”

Veel respondenten vulden in de open tekstvakken verdere specificaties van hun AI gebruik (of afwijzing daarvan) toe. Respondenten die AI gebruiken als ondersteunend hulpmiddel, stelden bijvoorbeeld: *“Ik gebruik AI vooral voor ideeën in het songwriten. Bijvoorbeeld achtergrondinfo als een tekst vanuit een personage wordt geschreven. Daarvoor is het voor mij*

nuttig”. Anderen gebruikten het om te leren, zo schreef een respondent bijvoorbeeld: *“Ik gebruik AI intensief om te leren, gebruiksaanwijzingen samen te vatten en modules snel te doorgronden. Maar ik gebruik het niet in mijn productieproces.”*

3.3.2 WAT HANGT SAMEN MET HET GEBRUIK VAN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE?

We hebben onderzocht welke factoren samenhangen met het gebruik van AI-tools door muzikanten. Hiervoor is een logistische regressieanalyse uitgevoerd, waarin **persoonlijke kenmerken** (gender en opleidingsniveau), **professionele kenmerken** (rol, muziekopleiding, genre, ervaring) en **economische factoren** (inkomen uit muziek) gezamenlijk zijn meegenomen. Het model als geheel was significant, $\chi^2(17) = 37.07, p = .003$, en verklaarde ongeveer 18% van de verschillen in AI-gebruik (Nagelkerke $R^2 = .18$). De modelpassing was goed (Hosmer–Lemeshow $\chi^2(8) = 6.36, p = .61$).

Uit de analyse blijkt dat **AI-gebruik niet samenhangt met leeftijd, gender, opleidingsniveau, genre of het**

volgen van een muziekoopleiding. Dit wijst erop dat het gebruik van AI-tools geen nichefenomeen is voor jonge, technisch opgeleide of specifiek genregebonden muzikanten, maar breed voorkomt binnen de sector. Daarentegen spelen **professionele rol en inkomenspositie** wel een duidelijke rol. Songwriters blijken **significant minder vaak AI-tools te gebruiken** dan artiesten (odds ratio [OR] = 0.16, $p = .006$), wat suggereert dat deze groep terughoudender is in het inzetten van AI in hun creatieve werk. Dit kan samenhangen met zorgen over auteurschap, originaliteit en rechten, die juist voor songwriters extra relevant zijn.

Daarnaast blijkt dat muzikanten met **hogere inkomsten uit muziek** AI-tools juist vaker gebruiken. Respondenten met een jaarlijks muziekinkomen van **€5.000–€9.999** hadden bijna drie keer zoveel kans om AI te gebruiken (OR = 2.91, $p = .012$), terwijl dit voor muzikanten met een inkomen van **€30.000–€49.999** zelfs bijna negen keer zo hoog lag (OR = 8.83, $p = .006$), vergeleken met de referentiegroep met lagere inkomsten. Dit wijst erop dat AI-gebruik vooral voorkomt onder **economisch sterker gepositioneerde, meer professioneel actieve muzikanten**.

Deze resultaten suggereren dat praktische ervaring in specifieke creatieve rollen en financiële middelen belangrijker zijn voor AI-adoptie dan demografische of opleidingsachtergrond. Muzikanten die als artiest werken of een hoger inkomen hebben, hebben waarschijnlijk zowel de motivatie als de middelen om AI-tools in hun creatieve werk te gebruiken. Songwriters en muzikanten met een lager inkomen hebben mogelijk minder mogelijkheden of prikkels om AI te gebruiken.

DE DATA LATEN ZIEN DAT SONGWRITERS SIGNIFICANT MINDER VAAK AI-TOOLS GEBRUIKEN DAN ARTIESTEN. TEGELIJKERTIJD IS ER EEN DUIDELIJK VERBAND TUSSEN HOGERE INKOMSTEN UIT MUZIEK EN HET GEBRUIK VAN AI-TOOLS.

3.3.3 WAT VERKLAART ANGST VOOR AI?

Zoals eerder beschreven heeft 62% van de respondenten (enige) angst dat AI hun werk overbodig zal maken. We hebben onderzocht **welke factoren samenhangen met deze bezorgdheid over het gebruik van AI-tools in muziek**. Hiervoor hebben we een **lineaire regressie uitgevoerd** met 15 voorspellers, waaronder **demografische kenmerken** (leeftijd, geslacht, opleiding), **professionele kenmerken** (primair beroep, aantal jaren actief, muziekopleiding), **inkomensbronnen, gebruik van AI-tools en mentale gezondheid** (indicatie van angst/depressie, MHI-5 <76). De afhankelijke variabele was de score op de stelling “Ik maak me zorgen dat AI mijn werk overbodig zal maken” (7-punt Likert). Het model was statistisch significant, $F(15, 220) = 1.76$, $p = .043$, en verklaarde ongeveer 4,6% van de variantie in bezorgdheid over AI (Adjusted $R^2 = .046$). Hoewel het verklaarde percentage klein is, suggereert het dat een **combinatie van factoren een rol speelt bij de mate van bezorgdheid**. De verdeling van de residuen laat geen extreme uitschieters zien. Dit betekent dat het model niet wordt gedomineerd door enkele uitzonderlijke respondenten en dat de uitkomsten stabiel zijn.

Kijkend naar individuele voorspellers, waren enkele variabelen significant:

- **Genre poprock** ($B = 0.73$, $p = .047$)
- **Rol als songwriter** ($B = 1.04$, $p = .036$)
- **Indicatie van angst/depressie (MHI-5 <76)** ($B = 1.11$, $p = .002$)

Dit betekent **dat muzikanten die vooral actief zijn in pop/rock, songwriters zijn, of recent tekenen van angst/depressie rapporteerden, gemiddeld iets hogere bezorgdheid hadden over het effect van AI op hun werk**. Andere factoren, zoals leeftijd, geslacht, opleiding, aantal jaren actief of inkomstenbronnen, lieten geen significante relatie zien in dit model.

In de open opmerkingen kwam angst voor AI veelvuldig terug: “*Het zet gebruikers in een moreel/ethisch debat waarbij we moeten kiezen tussen overleven versus het gebruik van een onethische tool.*” Ze vrezen vooral overvloed aan AI-muziek: “*Ik ben vooral bang voor de muziek die wordt gegenereerd door AI en de platforms overspoelt, maar ook voor de ontwikkeling van AGI en de gevaren daarvan voor de mensheid überhaupt.*” Tegelijkertijd wijzen respondenten op een

te grote angst voor AI: *“Ik vermoed dat er te veel angst is voor AI. Als muzikant/producent ben je altijd bezig met iets creatiefs. AI is gewoon een nieuwe tool die wat meer impact heeft.”*

3.3.3 ATTITUDES TEN OPZICHTE VAN LICENSEREN VAN MUZIEK

Slechts **14,6%** van de respondenten zou overwegen hun muziek in licentie te geven voor gebruik bij het trainen van AI-systemen. Van degenen die dit zouden overwegen (n=40), hechten bijna alle respondenten (98%) waarde aan **eerlijke financiële compensatie**. Andere belangrijke voorwaarden zijn duidelijke informatie over gebruik (63%), gebruik kunnen goedkeuren of afwijzen (50%), beperkte duur (45%), erkenning/credit (65%), mogelijkheid om licentie later in te trekken (53%) en een garantie dat de muziek niet voor imitatie wordt gebruikt (60%).

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, is het grootste deel van deze respondenten (77%) bereid hun muziek te

licenseren voor **meer dan €1000**, terwijl kleine percentages lagere bedragen accepteren (tussen 3% en 13% per prijsklasse onder €1000).

Kortom: muzikanten stellen duidelijke eisen aan voorwaarden en compensatie voordat ze hun muziek beschikbaar stellen voor AI-training, en verwachten doorgaans een aanzienlijke vergoeding.

In de open vraag benadrukken sommige respondenten dat een licentie voor AI-gebruik van hun muziek rechtvaardige compensatie moet bieden. Zoals één respondent stelde: *“Bij de laatste vraag ‘€1000+’ is een zwaar understatement... het zou minimaal de inkomsten voor 5 jaar moeten dekken.”* Sommigen geven de voorkeur aan een doorlopende vergoeding boven een eenmalige betaling: *“Ik zou er zelf dus liever voor kiezen om een licentiedeal te sluiten waarin ik jaarlijks een vergoeding krijg voor het gebruik van mijn muziek... Als het dan toch eenmalig is, moet het voor een absurd bedrag.”*

“IK ZOU ER ZELF LIEVER VOOR KIEZEN OM EEN LICENTIEDEAL TE SLUITEN WAARIN IK JAARLIJKS EEN VERGOEDING KRIJG VOOR HET GEBRUIK VAN MIJN MUZIEK... ALS HET DAN TOCH EENMALIG IS, MOET HET VOOR EEN ABSURD BEDRAG.”

3.3.4 SAMENVATTING

Generatieve AI (GenAI) speelt een grote rol in het werk van muzikanten, met zowel kansen als zorgen. In de survey geeft 62% van de respondenten aan enigszins of meer bezorgd te zijn dat AI hun werk overbodig kan maken. Tegelijkertijd gebruikt 41% van de muzikanten AI-tools in hun creatieve werk, bijvoorbeeld voor songwriting, productie, social media en om te leren en oefenen. Gebruik van AI komt vooral voor bij artiesten en muzikanten met hogere inkomsten, terwijl songwriters terughoudender zijn. Pop/rockmuzikanten, songwriters en respondenten met tekenen van angst of depressie rapporteren gemiddeld hogere bezorgdheid over AI. Licensering van muziek voor AI-training is beperkt; degenen die dit overwegen stellen duidelijke voorwaarden, zoals eerlijke compensatie en controle over gebruik. Over het algemeen zien muzikanten AI als nuttig, maar sociaal-perceptuele en ethische vragen blijven belangrijk.

OVER DE AUTEURS

Yosha Wijngaarden is universitair docent Media en Creatieve Industrie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Haar onderzoek richt zich op de manier waarop werkpraktijken, inkomsten en technologische ontwikkelingen creativiteit en bestaanszekerheid beïnvloeden binnen de creatieve industrie.

Thomas Calkins is wetenschappelijk docent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam bij de afdeling Kunst- en Cultuurwetenschappen. Hij doet onderzoek naar de creatieve industrie, en de relatie tussen productie en consumptie van cultuur en steden.

Pauwke Berkers is hoogleraar Sociologie van Populaire Muziek aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en leidt het onderzoekscentrum Rotterdam Popular Music Studies (RPMS). Hij doet onderzoek naar sociale ongelijkheid in de popmuziek, onder andere in relatie tot inkomenspositie, en werkt graag samen met partners uit de muziekindustrie.

Dylan Thompson is universitair docent Creatieve Industrie en Digitalisering binnen de afdeling Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn onderzoek richt zich op het bestuderen van de factoren die de consumentenkeuze van culturele producten beïnvloeden.

REFERENTIES

Been, W., Wijngaarden, Y., & Loots, E. (2024). Welcome to the inner circle? Earnings and inequality in the creative industries. *Cultural Trends*, 33(3), 255–272.

Berkers, P., Kimenai, F., & Calkins, T. (2025). *FAIR POP PILOT: Op weg naar fair pay voor liveoptredens*. Platform ACCT / Erasmus Universiteit Rotterdam.
<https://fairpacct.nl/onderzoeksrapport-fair-pop-pilot-in-zicht-in-fair-pay-voor-popmuzikanten/>

Cannizzo, F., Strong, C., & Brunt, S. (2025). Career reconstruction: Mid-career transformations in the Australian music industries. *Creative Industries Journal*, 18(2), 305–322.

CBS. (2025). *Inkomen van personen; inkomensklassen, persoonskenmerken*.
<https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/>

Daru, S., Kros, K., & Mateman, H. (2023). *Grensoverschrijdend gedrag in de muziekindustrie in beeld*. Movisie. <https://www.movisie.nl/sites/default/files/2024-01/Grensoverschrijdend-gedrag-in-de-muziekindustrie-in-beeld.pdf>

Everts, R., Hitters, E., & Berkers, P. (2022). The working life of musicians: Mapping the work activities and values of early-career pop musicians in the Dutch music industry. *Creative Industries Journal*, 15(1), 97–117.

Gross, S. A., & Musgrave, G. (2016). *Can music make you sick? Music and depression. A study into the incidence of musicians' mental health. Part 1—pilot survey report*. Help Musicians Music Tank.

Hesmondhalgh, D., Osborne, R., Sun, H., & Barr, K. (2021). *Music creators' earnings in the digital era*. The Intellectual Property Office.

Musgrave, G. (2023). Musicians, their relationships, and their wellbeing: Creative labour, relational work. *Poetics*, 96, 101762.

PMP Strategy. (2024, November). *Study on the economic impact of generative AI in the music and audiovisual industries*. CISAC – The International Confederation of Societies of Authors and Composers.

Rosen, S. (1981). The economics of superstars. *The American Economic Review*, 71(5), 845–858.

Struijke, S. (2025). *De impact van generatieve AI op werk en inkomen in de culturele en creatieve sector*. Boekmanstichting.

<https://www.boekman.nl/verdieping/de-impact-van-generatieve-ai-op-werk-en-inkomen-in-de-culturele-en-creatieve-sector/>

Vaag, J., Bjørngaard, J. H., & Bjerkeset, O. (2016). Symptoms of anxiety and depression among Norwegian musicians compared to the general workforce. *Psychology of Music*, 44(2), 234–248.

Van Dam, L. M. C., Pleijers, A. J. S. F., Hulsege, G., & Van den Heuvel, S. G. (2025). *Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2024: Resultaten in vogelvlucht* (TNO/CBS). Centraal Bureau voor de Statistiek & TNO. https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2025/20/245tnogl_nea2024-vogelvlucht_dt.pdf

Veldman, J., Kemman, M., Bongers, F., & Smeitink, A. (2020). *Stand van zaken in de Nederlandse popsector*. Dialogic / OCW.

<https://dialogic.nl/wp-content/uploads/2020/09/Dialogic-Onderzoek-naar-de-Nederlandse-popsector-Eindrapport-Definitieve-versie.pdf>

Venema, P., & Wijngaarden, Y. (2024). Blockchain to blockchange? NFTs and DIY entrepreneurship in music production. *DIY, Alternative Cultures & Society*, 2(3), 257–269.

Vermeersch, L., Van Herreweghe, D., Meeuwssen, M., Van der Jeught, H., Daenen, L., Smeers, E., Lambrechts, M., De Backer, J., Reybrouck, M., & Ramioul, M. (2023). *The health and wellbeing of professional musicians and music creators in the EU: Insights from research for policy and practice*. European Commission / KU Leuven.

VNPF. (2025). *Poppodia en -festivals in cijfers 2024*. <https://vnpf.nl/content/uploads/2025/10/VNPF-POPPO-DIA-EN-FESTIVALS-IN-CIJFERS-2024.pdf>

Von der Fuhr, S., IJdens, T., & de Rooij, J. (2009). *Pop, wat levert het op? Onderzoek naar de inkomsten van popmusici in Nederland: Samenvattend rapport*. IVA Beleidsonderzoek en advies / Cubiss.

Zarza-Alzugaray, F. J., Casanova, O., McPherson, G. E., & Orejudo, S. (2020). Music self-efficacy for performance: An explanatory model based on social support. *Frontiers in Psychology*, 11, 1249.

Zwaan, K. (2025, May 15). *Opinie: Songfestival? Inderdaad, de show hoeft niet altijd door te gaan*. *Trouw*.